

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 33. szám.

Budapest, augusztus 17.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre – – 12 korona

Félévre – – – 6 korona

Negyedévre – – 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 8 korona.
Égőző évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Gyöten-utca 4. sz.

A kémkedésről.

Irtai: R. Nagy Sándor, kdr. ítélőtáblai bíró.

Bizony, a kémkedés nem valami becsületes foglalkozás, mert a kém a becsületét, lelkiismeretét, a hazaszeretettel viszi a vásárra a becsület áruba anyagi javukért. Nem törődik semmi másval, csak a saját hasznával. Nem törődik hazájával, családjával a nem törődik azszal a vészólylyal, melynek kitörzi magát mind a két oldalról. Mert a kémnek nemcsak az gyűlöli, a kik elől, hanem az is, a kinek előlulja a másikat.

Mert a kémnél épen úgy tartalm az, a kinek szolgálhatol tesz, mint a kinek kémkedésével megront. Épen olyan elhatalonk tartja az egyik, mint a másik.

Hogy is lehetne bizni az árulóban?

A kitél több hasznat remél, ahog pártol.

Ha a régi történeteket olvassuk, látjuk ezekből, hogy a kémeknek soha sem volt biztos az életük sem az egyik, sem a másik táborban. Hanem szolgálatuk rendszeres jutalm az örökre eladmitás volt, nehogy elmondhasson a látottaknak.

De hát mi is tulajdonképen az a kém?

Kém alatt azt az egyént kell érteni, a ki az állam katonai védelmére, vagy a hadsereg munkálkodására, elhelyezésére, mozgatására, terveire vonatkozó viszonyokat, vagy tárgyakat oly észlezzattul kíméleti ki, hogy azokról az ellenségnek hírt adjon. Hasonlatképen a ki béke idején oly intézkedéseket, vagy tárgyakat, mely az állam hadseregére, vagy annak katonai védelmére vonatkoznak, a melyek az állam által nyilvánosan nem tétetnek, vagy közölhetnek, oly észlezzattul kíméleti ki, hogy rájuk valamely idegen államnak hírt adjon.

Ha tehát a kém a saját országát ellen kémkedik: az hazárulást jelent a kém nem egyéb, mint hazáruló.

A kémekkel szemben mindig szigorú volt a törvény, a mint azt a szigorúságot valóban meg is érdemelték.

A ki kémkedésre valamelyik: azt azonnal fűvű fogadjja a halál. A kém foglalkozás lépése már olyan, mintba fálálával már egyenesen a koporsóba lépne.

Szent-István törvénye halálbüntetést és jószágvesztést rendel azokra, a kik a hazát elárulták, vagy más országba szöktek. (II. könyv. 35. cz.)

Maximilian korában kémeknek tartották mindazokat, a kik gyűlölet voltak a török barátságáról: épen azért

azokat a kapitányokat, kik kétségbe bíteli és török lázadásjáról gyűlölet embereket tartottak: bűtlenség személye alá vetették, magukat pedig az olyan embereket, a kik a török lázadásjáról vádoltak, elmarasztaltuk: karóba húzára ítélték. (1567: XXX. t.-cz.)

Rudolf törvénye szerint: a ki a külföldiek szolgájába állott, a nem az jószágát, a paraszt a fejét veszítette. (1595: XXXIII. t.-cz.)

II. Mátyás alatt halálal büntették azokat, kik nagyobb szolgálat végzett más tartományokba katonáskodni csoportosan átmantek. (1609: XIII. t.-cz.)

I. Rákóczi György hudi rendszabályai (1645) szerint: «A vitélő népek, katonák közül az, ki a követségnek színe alatt alá és fel járunk, eseményünk az országban: méltó, hogy az kiknek helyen és hiteles utilevelük nincsen, mindenütt megfogassanak és büntetessenek.»

Mert t. i. abban a háborus világban ezeket is kémkedéssel gyűlölték.

Ugyanez a fejedelem 1645-ban adott ki egy rendeletet a hudi segyelemről, melyben nem elgészik meg azszal, hogy csupán a kémeket büntesse meg szigorúsággal, hanem azt is kimondja, hogy «Kémkedésben, vagy egyéb eladmitásos dolgokban járó embereket oltitkolni senki ne merészeljen, sőt inkább megfogni tartozik ólato veszteség alatt. Sőt ha ki csak érteni is olyat és meg nem jelentené, azon büntetéssel (halálal) büntetetik, annak utána is, akémikor nyilatkoznak ki oféle eszelkedési.» (18. pont.)

Pannamadt 1739-ből egy aktori eredeti magyar nyelven írott «hudi ezikke» (április 20-áról), melynek 41-ik pontja következőleg szól: «A ki az ellenséggel correspondence, vagyis dolgál közli, az ellen hadakozni nem akarja: mint egy áruló büntetessék meg . . .»

Ezek mind a régmúlt időkre szóló rendelkezések.

De lássuk most már az újabb törvényeket, vagy törvények rendelkezéseket.

A szelid 1843. évi büntetőtörvényjavaslat bűtlenségnek minősíti a kémkedési esetet és hatlig tartó rabasággal bünteti azt, a ki szabad akaratból az ellenségnek mint kém szolgál. (129. §.)

A katonai büntetőtörvény (1865 január 15.) teljes szigorral intézkedik a kémkedésről, még pedig nemcsak a kémekről, hanem azoknak büntetéséről is. Nézzük ezeket a törvénykezéseket:

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan, és mert legjobb gyártm. szállít.
az. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 11. — Régi hangszerek javítása, vétel és becsorolás. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

«A ki háboru idején, vagy oly időben, a midőn köz-tudomásu dolog, hogy valamely fenyegető külellenség vagy belföldön fellépett lázadók ellen katonai intézkedések, vagy előkészületek tétetnek, a szárazföldi, vagy vízi hatalom erejét vagy állapotát, intézkedéseit vagy terveit, állásait vagy mozdulatait, valamely erősségnek vagy tábori elszáncolásnak, a készleteknek vagy a raktáraknak, vagy általában az állam katonai védelmére, vagy a hadsereg és tengerészet működésére vonatkozó viszonyoknak vagy tárgyakkal állapotát azon szándékkal kémleli ki, hogy arról az ellenségnek, vagy azon hatalomnak, a melylyel a háboru kitörőfélben van, vagy a lázadónak bármí módon hirt adjon: a kémkedés büntetésében válik bűnössé.» (321. §.)

És ezt a valóban nagy bünt még akkor is kötél általi halállal bünteti a törvény, ha minden eredmény nélkül, csak a kísérletnél maradt. És kém gyanánt járnak el az ellen is, a ki mint bűntárs a kémnek tanácscsal, tettel, vagy más módon segédkezett nyujt. (322. §.)

Sőt, a ki önmagának, vagy hozzátartozóinak veszélyeztetése nélkül a kémkedést, vagy közlést, a mely az ellenség számára, vagy azok részére eszközöltetett, kik ellen az ő tudomása szerint katonai előkészületek tétetnek, habár megakadályozhatta volna, szándékosan meg nem akadályozza, vagy azon személyt, kinek ily tetről tudomása van, a hatóságnak feljelenteni szándékosan elmulasztja: a kémkedésben bűntárrsá válik és 5—20 évig terjedhető súlyos börtönnel büntetetik. (323. §.)

Ezek foglaltatnak a *katonai* büntetőtörvénykönyvben.

A nem katonákra és nem katonai bíróság alá tartozó egyénekre vonatkozó *bűntetőtörvénykönyv* szintén intézkedik a kémkedésről és pedig a következő módon:

«A ki az állam hadi erejére és hadi védelmére vonatkozó intézkedéseket, tárgyakat, melyekről tudja, vagy tudhatja, hogy titokban tartandók, valamely tilalom megszegésével, vagy félrevezetés, színlelés, vagy másnemű fondorlat által, béke idején és azon szándékból kémleli ki, hogy azokról más államot értesítsen: öt évig terjedhető államfogházzal és 4000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. (455. §.)

Öt évig terjedhető államfogházzal és 4000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az is, a ki az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erősítvények állapotáról, úgyszintén a fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről, vagy élelmiszerek hollétéről, mennyiségéről, minőségéről vagy szállításáról, miután már az ilyenmű közlések eltiltattak, vagy a közlések minőségéből, vagy a fennforgó körülményekből beláthatta, hogy közlése által az állam érdeke sértetik meg, valamely közleményt sajtó útján tesz közzé, a mennyiben a közlemény nem a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítást tartalmazza.» (456. §.)

Ezt a törvénytörvényt az 1912: LXIII. t.-cz. 23. §-a

azzal egészíti ki, hogy ugyancsak az 1878: V. t.-cz. 456. §-a szerint büntetendő az is, a ki az ott meghatározott cselekményt valamely szövetséges állam haderejére vonatkozólag követi el.

A kémkedés szempontjából érdekes az 1878: V. t.-cz. 144. §-ának az a rendelkezése, hogy a hűtlenség büntetést követi el és életfogytig tartó fegyházzal büntetendő az a magyar honos, a ki valamely hadi művelet, tábor, vár vagy erőd tervét az ellenséggel közli. Továbbá az is, a ki az osztrák-magyar haderő állásáról, állapotáról vagy mozdulatairól az ellenséget értesíti, az ellenség kémjét, vagy kémszemlére kiküldött katonáját elrejtí, vagy annak célja kivitelére, vagy menekülésére segítyt vagy tanácsot ad, végre: a ki a jelen szakaszban meghatározott valamely cselekményt az osztrák-magyar monarchia szövetségesének területére nézve, vagy ennek haderejével közösen működő haderő ellen követi el...

Ime tehát úgy a régmúlt időben volt, mint ma is gondoskodva van a kémkedésnek kellő módon büntetéséről.

Természetes azonban, hogy ez alatt a kárhoztatandó s a kémet magát lealacsonyító s megvetésre méltó kémkedés alatt nem szabad és nem lehet érteni azokat a hivatalos eljárásokat, a melyek monarchiánk érdekeinek megóvása végett történnek, a melyek már jogos védelem körébe vágó kötelességeket képeznek.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból.

Irta: dr. Kármán Elemér, kir. járásbíró. (Folytatás).

Az esküdtszéki tárgyalás és a közönséges büntetőtörvénszéki főtárgyalás között különbség van. Könyvünk első részében megemlítettük, hogy az esküdtszéki ügy és a közönséges törvénszéki ügy között az a különbség, hogy az esküdtszéki ügyekben az esküdt polgárok mondják meg, hogy a vádlott bűnös-e és milyen bűncselekményben bűnös, a bíróság pedig csupán a büntetést szabja ki. Ellenben a többi ügyben bíróság állapítja meg, hogy a vádlott bűnös, és ugyancsak ő szabja ki a büntetést is. Amott tehát az esküdtszéknél megoszlik a kétféle teendő: a bűnösség kimondása és a büntetés kiszabása, emitt a rendes bíróság előtt, a melyet szakbírósnak szoktunk nevezni, ez egy kézben egyesül. Az esküdtek határozata ezek szerint úgy jön létre, hogy a bíróság kérdéseket tesz fel, arra nézve, hogy bűnös-e a vádlott és az esküdtek erre felelnek; a bíróság kérdez, az esküdt felel. Ez azonban nem történik így egész egyszerűen, és ezért kell azt is elmagyaráznunk.

A kérdések feltétele a Bp. 353. §-ának 1. bek. szerint akként történik, hogy előbb a kir. ügyész, utóbb

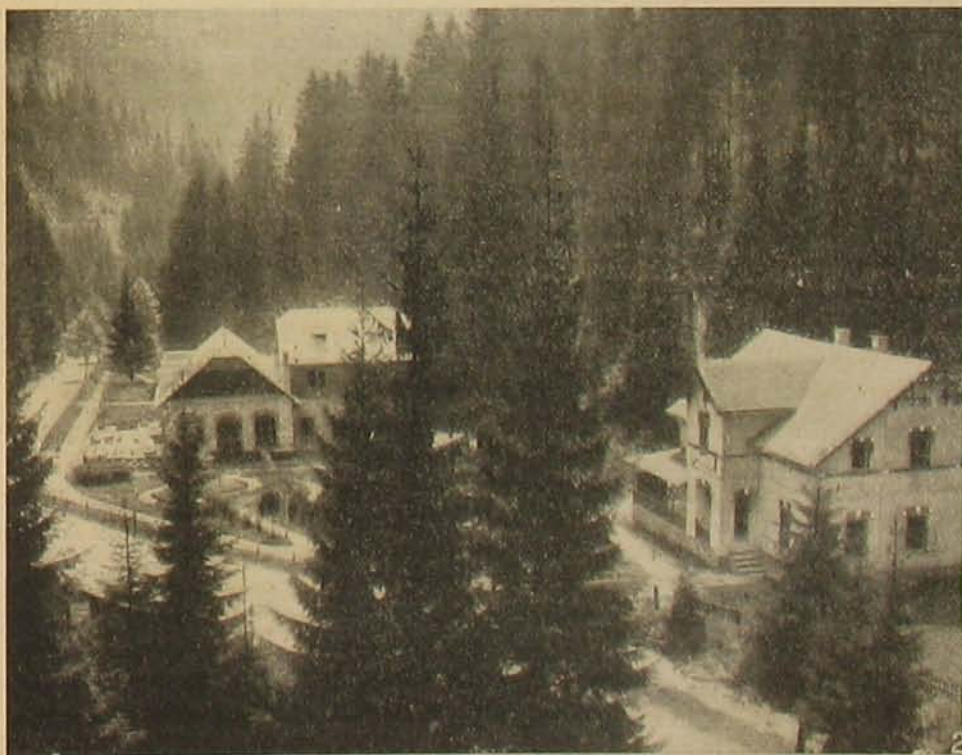
Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkább migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postal szállítás.

Beretvás-pastillát

Kőrmöcsbánya látképe.

A Zólyom völgye Kőrmöcsbányától. — Városi nyaraló a város mellett.

pedig a vádlott és annak védője javaslatba hoznak bizonyos kérdéseket, a melyeket legott látni fogunk és a bíróság azután határoz, hogy hogyan fogalmazza meg az esküdtekhez intézett kérdéseket.

Felállt tehát a kir. ügyész és átad az elnöknek egy papírlapot, a melyen a kérdések foglaltatnak.

Az elnök a jegyzővel felolvastatja a kérdést, a mint következik:

„Bűnös-e L. József vádlott abban, hogy Nagyuton 1912 október 17-én K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte?” Majd a második kérdés:

„Bűnös-e L. Józsefné Boros Zsuzsanna abban, hogy L. Józsefet szándékosan reá birta arra, hogy Nagyuton 1912 október 17-én törvényes hitves társát, K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte?”

Ha felütjük a Btk. 278. §-át és a 69. §-át, akkor azt látjuk, hogy ez a két kérdés ügyszólván észszerint meg egyezik a törvénynek a szövegével, a melyekkel a Btk. a gyilkosság büntetést és a gyilkosság büntetése való felbujtást szövegezi. A kir. ügyész ugyanis, a mint látjuk, gyilkosság büntetével vádolja az egyik vádlottat és gyilkosság büntetése való felbujtással a másik vádlottat. A kir. ügyész kérdését hívjuk a Bp. 355. §-a szerint főkérdésnek.

Kérdésfeltevési joga van a vádlottnak, illetőleg védőjének is, valamint kérdést tehetnek fel az esküdtek is.

Így, ha p. o. a vádlott gyilkossággal van vádolva, de a védelem azt vitatja, hogy a vádlott csupán szándékos emberölést, vagyis nem előre megfontolt emberölést, vagy erős felindulásban elkövetett szándékos emberölést követett el, akkor ő a Btk. ezen szakaszai, vagyis a 279. és 281. §-ok szerint tesz fel kérdéseket, azért, hogy az esküdtek ne a kir. ügyész által feltett főkérdésre, hanem az ő egyéb kérdéseire feleljenek igennel.

A jelen esetben a védő nem tesz fel ilyen kérdést, mert hiszen ő, illetőleg védettjei tagadják bűnösségüket és egyáltalán nem ismerik el azt, hogy valamiben bűnösök lennének.

A kérdések benyújtása után a bíróság visszavonul, az elnök felfüggeszti a tárgyalást, miután már be is esteledett és kihirdeti, hogy holnap reggel kilencz órakor fogja a kérdéseket kibírdetni. Itt meg kell jegyeznünk, hogy az esküdtszéki tárgyalásnál csak akkor lehet a tárgyalást félbeszakítani, a midőn az esküdtek még a tanácskozássra nem vonultak vissza. Ha már az esküdtek tanácskozás, illetőleg határozathozatal végett visszavonultak, addig kell együtt maradniok, a míg nem határoztak abban, hogy bűnös-e a vádlott vagy nem és tartson ez akár meddig, addig haza nem mehetnek. Ezért olvassuk néha az ujságokban, hogy az esküdtszék a késő éjjeli órákban együtt ül és tanácskozik.

Mielőtt azonban a bíróság széjjel menne, az elnök felhívja a tanukat, hogy jelentsék be, ki mennyi uti-

költséget és tanudíjat számít, hogy megállapítsa és kifizetés végett átadja a kir. ügyésznek, mert tanukra immár nem lesz másnap szükség. A Bp. 223. §-a szerint ugyanis a tanu követelheti utiköltségeinek megtérítését és ezenkívül ellátási díjat arra az időre, a melyet eltöltött a végből, hogy a bíróság előtt megjelenjen. E tekintetben a nép között az a hit van elterjedve, hogy a bíróság kinek-kinek annyi napidíjat állapít meg, a mennyi vesztesége neki a megjelenésből lehet; így megesik, hogy egy kereskedő vagy ügynök azon a ezimen, hogy ő aznap vásáron volt és ott keresett volna tegyük fel 30–40 koronát, azzal áll elő a bíróságnál, hogy ő utiköltségen felül 40 korona napidíjat követel. A törvény a fent idézett §-ában azonban egészen világosan megmondja, hogy a tanu utiköltségein kívül csak ellátási díjat követelhet, vagyis annyit, a mennyiből ő azokon a napokon, a míg a bíróság székhelyére s onnan haza utazott, valamint aznap, a midőn őt kihallgatták megélhetett, szállást és kosztot fizetett. Nagyon jól teszik a csendőrök, ha a tanukat felvilágosítják, hogy a tanadás polgári kötelesség és nem üzlet, a mint azt sok ember hiszi, mert úgy gondolom, nagy veszedelem rejlene abban, ha a bíróság ezekkel a díjazásokkal nagyon bőkezű lenne, sok ember mást sem tenne, mint tanuskodni járna. Másfelől azonban az is természetes, hogy a bíróság nem követeli senkitől azt, hogy ő a magából fizessen, hanem tisztességesen megadja azt, a miből az illető a polgári állásnak megfelelően megélhet. Ez alól a szabály alól csak egy kivétel van, nevezetesen a Bp. 323. §-ának 2. bek. szerint azokra nézve, a kik napi vagy heti bérből élnek, tehát a napszamosokra és a közönséges munkásokra, a kinek azt a napot, a mikor tanuskodni mennek, a gazda vagy munkaadó a bérből levonja. Ennek a bíróság rendes keresetőknek megfelelő kárpótlást ad, de csak ezeknek a napszamosoknak.

Nincs ugyan bent a törvényben, de miután az emberek többnyire a csendőrhöz fordulnak felvilágosításért, meg kell itt jegyeznem még azt, hogy a bíróság tanudíjakra előleget ad annak, a ki oly szegény, hogy nem tud a bíróság székhelyére utazni. Ha tehát valaki azzal jön az órára, hogy ő tanul van időzve, de nincs pénze a bírósághoz utazni, annak azt adja tanácsul a csendőr, hogy írjon kérvényt az idezést aláírt főtárgyalási elnökhöz, a ki majd neki megküldi előre az utiköltséget.

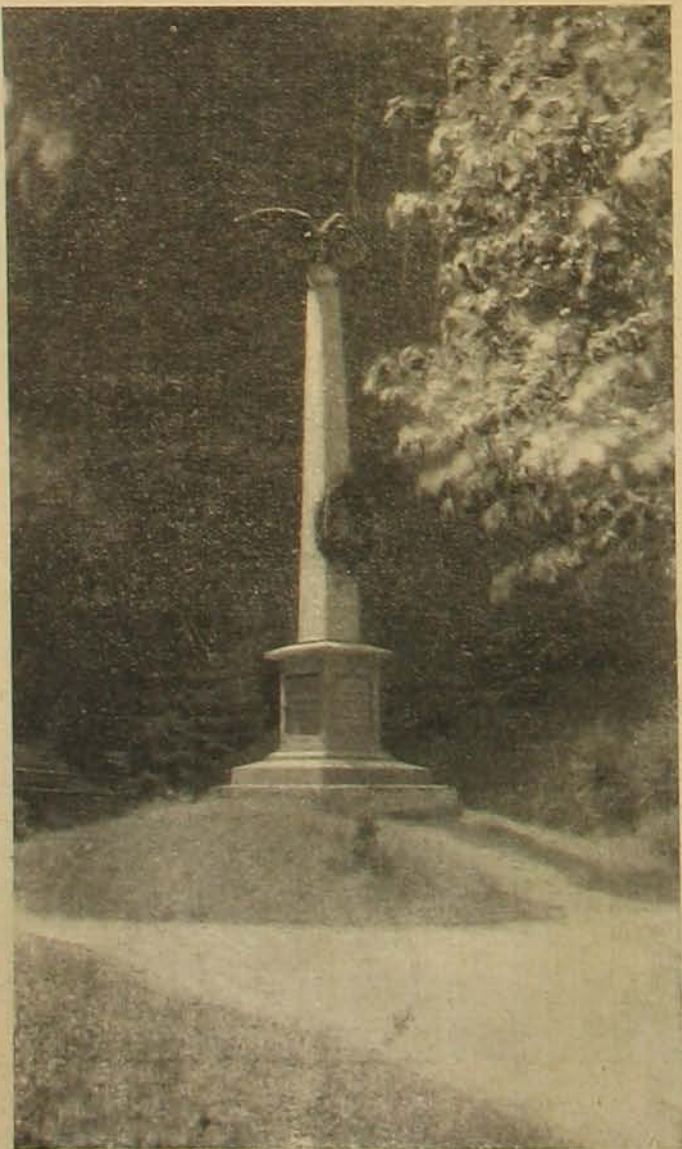
Tudnunk kell még azt, hogy az utiköltséget és ellátási díjat a főtárgyalási elnök állapítja meg és azt a kir. ügyésznek fizeti ki.

Ha más nap reggelén folytatódik a főtárgyalás. Az elnök, a bíróság, az esküdtek elfoglalják helyeiket és következik a kérdések felolvasása, már most abban a szövegében, a mint azt a bíróság megállapította. Esetünkben nem lévén e tekintetben vita, a bíróság észszerint elfogadta a kir. ügyésznek kérdéseit.

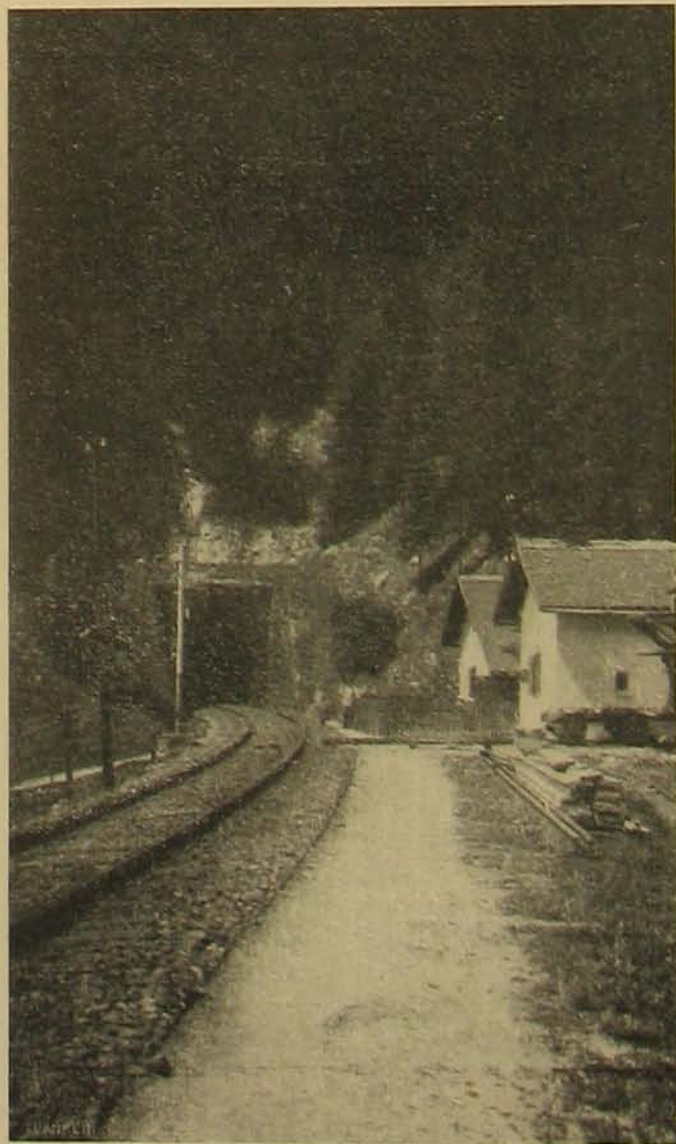
BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88–59.

BUTOR

A szabadságharcz emlékszobra.

A jánoshegyi alagut.

A Zólyom völgye Kőrmécsbányánál.

A kérdések felolvasása után jönnek az úgynevezett perbeszédok, vagyis először a kir. ügyész beszéde, a melyet vádbeszédnek szoktunk nevezni, azután a sértett előterjesztése, a melylyel kárigényeit jelenti be és végül a védők beszédjei, a védbeszédok. Az ügyész beszédjére felel tehát a védő, a védőnek azután válaszolhat a kir. ügyész, ennek a második beszédjére válaszolhat megint a védő, az utolsó szó pedig mindig a vádlottat illeti. Így rendeli ezt a Bp. 314. §-a.

A kir. ügyész vádbeszéde a mi esetünkben körülbelül a következőképen szól, rövid alapgondolatait jegyezve fel: "Tekintetes kir. törvényszék! Tisztelt esküdt urak!

A történelmi idők folyamán kétféle módja képződött ki annak az elmebeli tevékenységnek, a melyet ítéletbozatlannak, a bűnösség bebizonyításának nevezünk. Valamikor meg volt határozva, kötött módon, hogy milyen bizonyítékoknak kell fejenforogni arra nézve, hogy valakit elítélhessünk, bűnösnek mondhassunk ki. Ha két tanu volt a vádlott ellen, öt el kellett ítélni, ha nem volt ez a meghatározott számú és nemü bizonyíték, fel kellett menteni még akkor is, ha bűnös volt. A bírő olyan volt, mint egy számvető, a ki csak össze-számolta, hogy hány és milyen bizonyíték van, és ha elég volt a törvényekben előirt szabály szerint, akkor tovább nem volt kételye, nem volt aggálya, kimondta a bűnöst. Azt hiszem, tisztelt esküdt urak, hogy az igazságszolgáltatásnak soha nem voltak veszedelmesebb percei, mint ezek az idők. Az ártatlan ember, ha akár tévedésből, akár hamis módon előkerítettek külsőleg megfelelő bizonyítékokat, börtönre került, és a ravasz gazember, ha úgy tudta elkövetni a bűncselekményt, hogy tanuk nem voltak, szabadult az igazságszolgáltatás megtorló pállosa elől. Önöknek tehát, ha igazságosan akarnak ítélni, ki kell emelkedniök ennek a kornak, rég meghaladott időknek a gondolkozásmódjából és követniök kell, és egyedül ezt szabad követniök, a független polgár igaz és tiszta lelkiismeretéből folyó meggyőződését.

Ma csak a tiszta meggyőződés alapján szabad embereket elítélni. De ezzel szemben a törvény megköveteli a lelkiismeretes esküdtől, hogy ha ezt a meggyőződést felkeltette benne a lefolytatott tárgyalás, nem szabad megrettennie attól, hogy kimondja a bűnöst. Mert ez a meggyőződés a biztosítéka a polgári szabadságnak, nemcsak a tekintetben, hogy az ártatlan embert el ne ítélik, hanem abban a tekintetben is, hogy a kiről meg van győződve az esküdt, hogy bűnös, hogy gaztettet követett el, azt ne engedje futni, ne engedje azt, hogy bűnös azzal a gunyos tudattal távozzék az igazságszolgáltatás csarnokából, hogy sikerült büntetlenül bűnöznie és félrevezetni igazságszolgáltató polgártársait.

Hogy ez a meggyőződés hogyan kél fel az emberben, hogy erősbödik határozott és igaz tudattá a miként követeli azt attól, a ki az esküdtek padján is nem ret-

teg férfiúi meggyőződését nyíltan kimondani, arra nézve mi sem jobb példa, mint az a bűnügy, a melyben ma önök vannak igazmondásra hivatva és így feladatomban ezuttal az lesz, hogy ennek az esetnek a kapcsán megmutatva önöknek azt, hogy előirt bizonyítékok nélkül, közvetve is miként bizonyítható valakinek a bűnössége, egyttal kérem önöktől azt, hogy ha a vádlottak bűnösségéről való meggyőződésük az enyémmel és a kifejtendőkkel egyezik, az általam feltett kérdésekre igennel feleljenek!

Azt a szóval alig jellemezhető gyalázatos büntetést, a melyet K. Ferenczen elkövettek, egyetlen egy ember látta, az az egy ember is alig ember még, ez a megölt szerencsétlen elhalt K. Ferencznek árván maradt fiacskája, a hét évét alig meghaladott Gábor gyerek. Ezen a tárgyaláson is hallották önök, hogy ez a tanu, mint 14-ik életévét be nem töltött gyermek, nem eskethető meg és a védelem nyilván nem fogja elmulasztani önöket figyelmeztetni arra, hogy a gyermekek tanuvallomása menyire megbízhatatlan és befolyásolható. Ez való. Azonban ha tüzetesen megvizsgáljuk a gyermek vallomását és egybe hasonlítjuk az egész ügy adataival, világosan ki fog tűnni, hogy a gyermek igazat mondott. A gyermek valóban könnyebben vehető reá arra, hogy hamis vallomást tegyen és sokkal könnyebben félemlíthető meg, mint a felnőtt. Azonban egész világos az, hogy ha a gyermeket nyomban akkor, a midőn észleleteit szerezte, kihallgatjuk, a mikor még nem volt senki által befolyásolható, akkor nagyon valószínű, hogy senkinek nem volt módja arra, hogy őt hamis vallomásra biztatja. A csendőrség a midőn ebben az ügyben rögtön az eset után a nyomozást megkezdte, ez a gyermek ugyan azt mondta el, a mit itt előttünk a főtárgyaláson. De a csendőrség ebből a vallomásból kiindulva, puhatóldozott az iránt is, hogy megfelel-e a gyermek vallomása a valóságnak és másrészt gondosan nyomozott abban az irányban, hogy kinek lehetett még érdeke vagy oka, hogy a szerencsétlen félkegyelmű embert megölje. A tárgyalás előtték tárta a nyomozás eredményét: egész világos, hogy annak az embernek ellensége nem volt, nincs a községben és a vidéken ember, a ki a vagyonára vágyott és az egész eset lefolyásából az derült ki, hogy nem rablógyilkosság történt, a mikor a tettes áldozatát nyomban a helyszínén kirabolta. Az egyedül egyén, a kinek az elhalt halálából akár minő érdeke volt, csupán hites felesége és ennek a szeretője: a vádlottak voltak.

K. Ferenczen itt a tárgyaláson maga sem tagadta, hogy bűnös viszonyban élt L. Józseffel és maga sem tagadta azt, hogy állandóan és folytonosan szó volt közöttük arról, hogy ennek a bűnös viszonyoknak akként kellene véget vetni, hogy az asszony hites férjét a láb alól elteszik. L. József tagadta ezt és tagadott mindent, a mit a csendőrség és a vizsgálóbíró előtt beismer, de

POLGÁR SÁNDOR
orvos műszer- és kötszer gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

logutányosabban beszerezhető összes fotográfiai tárgyak, kötszerek, fociakendők, m. kir. szab. Polgár-féle sörvítőfők, gmmharisnyák, összes francia övezet, különlegességek, stb. — Képes árjegyzőket ingyen és bérmentve csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beállítására esetenként 10% ártékvesztés mértékű a Csendőrség. Lapok olvasóinak.

A Zólyom Körömczbánya mellett,

A Zólyomi völgy Körömczbányánál. — A tureseki vasúti kanyarulat.

azt hiszem, nagyon kevés emberismerettel meggyőződhetünk arról, hogy ez a védekezés, a mely tulajdonképen nem volt egyéb, mint vádaskodás a kötelességüket ebben a nehéz ügyben derekasán teljesítő csendőrök ellen, hiteltre az igazat érző és értő emberek előtt nem fog találni. Ezenkívül e viszony igazolására egész sereg tanu vonult fel előttünk, úgy hogy talán L. József az egyedüli ember ma, a ki azt meri mondani, hogy neki az asszonynyal szerelmi viszonya *nem* volt. De egyéb nyomok is vannak, a melyek egyenesen a vádlottak személyéhez vezetnek. L. József hírtokiban pénz találtatott, a melynek eredetére behizonyosodott, hogy ez a vádlott a csendőrség előtt hazudott akkor, a midőn azt állította, hogy azt Amerikából, közvetlen az eset előtt, küldték neki. Ugyanígyan hazugságban találtatott akkor, a mikor azzal védekezett, hogy az eset alkalmával távol volt a vásáron, mert a saját felesége és szomszédjai is elmondották azt, hogy el volt ugyan valamerre az eset délelőttjén, azonban este odahaza volt és csak rövid időre távozott el, a mely idő azonban teljesen elegendő volt ahhoz, hogy az alatt a gyilkosságot annak rendje és módja szerint elkövetse. De vannak ezen felül tárgyi, vagyis olyan bizonyítékaink, a melyeket látni és megfogni lehet és ezek megőrzéséről nyomban az eset után gondoskodott a csendőrség, nevezetesen a tett színhelyén talált bot, a melyre nézve a szakértők bebizonyították, hogy azon vérnyomok vannak, még pedig emberi vértől származó nyomok, továbbá az a lábnyom, a mely a csendőrség által gipszben felvétellett és a mely lábnyomon egész világosan észre lehet venni, hogy az egy ballábról való csizma nyoma, a mely jobb, tehát belső oldalán feltűnően van foltozva és a melynek a surkán két szög látható. Ehhez járul az, hogy a szerencsétlen K. Ferenczet az orvosi hullaboncolás szerint tompa eszközzel, a fejére mért ütés után ölték meg. Ezek olyan tények, a melyeket letagadni már csak azért sem lehet, mert ezt önök is láthatják. Kérdem önöktől, miben lelheti magyarázatát az a tény, hogy a Gábor gyerek vallomása éppen azon egyén felé irányul, a kinek összes viszonyai, gyanus előélete, a sértett nevével való viszonya, lábnyoma, a helyszínen talált botja egyenesen éppen ő reá mutatnak és nem sajátságos-e az, hogy éppen az az egyén az, a kinek az ezen ügyre kapcsolatos állításai egytől-egyig nyilvánvaló hazugságnak bizonyultak? Ha mindezeket a körülményeket gondosan mérlegeljük, tisztelt esküdt Urak, akkor világos előttünk az, hogy a körülménynek ez a találkozása másra nem mutatthat, mint L. József vádlott nyilvánvaló bűnösségére.

Ugyan így vagyunk K. Ferenczné Boross Zsuzsanna bűnösségével, azzal a különbséggel, hogy ez az asszony némiképen magába térve, bűnös viszonyát maga is beismeri és megkönnyíti munkánkat azzal, hogy L. Józseffel való tervezgetését sem tagadja. Ellene különösen két körülmény az, a melyre az önök figyelmét fel kell hívnom és az a következő: Senti sem tudhatta azt, hogy a fáj előző nap nagyobb összegű pénzt hozott haza a

takarékpénztárból és senki ehhez a pénzhez nem juthatott más, mint a feleség, ha tehát bebizonyítottunk vesszük azt, a mit L. József nézve előadtam, hogy az említett 200 korona az elhalt pénzből került hozzá, akkor ezt a pénzt hozzá senki más nem juttathatta, mint maga az asszony! A másik körülmény pedig az, hogy önöknek is feltűnhetett az, hogy a munkáról fáradtan hazatért férjét este az asszony elkülülte borért a koresmába és a csendőrség ügyességének köszönhetjük, hogy nyomban az eset után megállapították azt, hogy az elhalt házánál böven volt hor a pinezőben, mi ok sem volt arra tehát, hogy a szegény félkgyelmű embert az asszonya este a koresmába küldje, ha csak nem az, hogy alkalmat akart neki adni arra, hogy losben álló bűntársával találkozhassék. Ezek a bizonyítékok ép úgy súlyosodnak K. Ferenczné fejére, mint az elébb előadottak L. József ellen szólnak.

Tisztelt esküdt urak! Ebben az ügyben úgy hiszem, méltán elmondhatom, hogy a nyomozó hatóság különösen teljesítette kötelességét és mindent kiderített, kihamozott, egybehordott, a mi csak erre az ügyre vonatkozhatik. Egy nagy anyag áll önök előtt és nem tagadom, hogy ennek az elbírálása és megítélése éppen olyan nehéz feladat, mint a milyen nehéz feladat volt annak az egybehordása. És azért a midőn előterjesztéseimet befejezem, csupán az a kéréssem, sziveskedjenek ítéletük meghozatalánál éppen olyan gondosan és aprólékosan mérlegelni mindent, mint a mint azt a nyomozó hatóság tette. Ha ezt önök így fogják tenni, meg vagyok győződve, nem tehetnek mást, minthogy a vádlottak bűnösségét megállapítják. Indítványom tehát az, méltóztatásuk az általam feltett mind a két főkérdésre *igen*-nel felelni!

Nincs e lapokon hely arra, hogy a vádbeszédet a maga részletességében közölhelhessem, azonban az itt előadott rövid kivonathól is egész világosan látható az, hogy még a *vádbeszéd*ben is, a melyet a kir. ügyész a főtárgyalás végén ad elő, milyen rendkívüli fontos az, hogy a bűntudatban a nyomozás pontos és kiváló legyen. A kir. ügyész nem lehetett ott a nyomozás során végességig, fontos tehát, hogy az ő felvilágosítói, a csendőrök ép úgy dolgoztak legyen, mintha az ügyész számmira tettek és cselekedtek volna mindent.

A vádlók beszélték a kir. ügyész után és alig kételkedhetünk benne, hogy a vádlók beszédei a jelen ügyben arra irányultak, hogy a vádlottak ellen nincsen elegendő bizonyíték. Magától értetődik, hogy a vádlóknak kötelességük mindent magtonni olyan irányban, hogy a hírhűség valahogy ne következzen el olyan szerencsétlenséget, hogy ártatlan embereket itól el. Szomorú, sőt kimondhatatlannul rettentős dolog az, hogy a régi időben, de még ma is folyton kiderülnek esetek, a mikor bebizonyosodik, hogy ártatlan embert ítéltek börtönre, halálra, sőt a *halálbüntetés*re *udgra is* hajtották. Na vegyük tehát soha rossz néven, ha némely védő túl nagy sokszor azon a határon, a melyet neki a jó izlés

megongol, mert a bírávádi eljárás alapszabályán az, hogy inkább szabaduljon kilenczvenkilenc hünes, mint egy ártatlan ember elítéltsége. A legbiztosabb óvszere azonban úgy annak, hogy ártatlan ember ne kerüljön a bíróság elé, valamint hogy a védőknek se lehessen módjukban alaptalan kiforgatásokkal túlmenni a megengedett határon, az, hogy a nyomozás során felmerülő adatok pontosan legyenek egybeállítva és kidolgozva, úgy hogy mindenkinek módjában legyen azt bírálgatni, de a bíróságot mindig oda vezessen, hogy a nyomozó közegek helyes módon és okosan jártak el. Ha ez megtörtént, akár fel is menthetik a vádlottat, egy bizonyos, hogy a csendőrség teljesítette kötelességét és ez szebb dicsőret, mint akárhány elítélő ítélet!

A vád- és védbeszédok elhangzása után az elnök megkérdezi a vádlottakat, hogy van-e még valami mondani valójuk. Minél a két vádlott azt hangoztatja, hogy ők ártatlanok. Ezzel a tárgyalásnak ez a része be van fejezve és újra felolvasatnak az esküdteltekhez intézendő kérdések. Ez is megtörténvén, a Bp. 363. szakasza értelmében következik az úgynevezett *elnöki utmutatás*. Ez abból áll, hogy az elnök egy előadást tart az esküdtelteknek, a melyben elmagyarázza nekik azokat a jogi fogalmakat, a melyre ebben az ügyben az esküdteltek szükségük van. Az esküdtelknek ugyanis nem jogászok, egyáltalán nem a büntetőügygel foglalkozó emberek, nekik nincsenek arról megállapodott fogalmaik, hogy mi a bizonyíték, mi a bizonyítékok mérlegelése és ők nem tanulták meg a büntető törvénykönyvet, nem tudhatják tehát azt, hogy mi a gyilkosság büntetése, a szándékos emberölés, valamint hogy mi például a jelen ügyben a gyilkosság büntetése ismérvei: az előző megfontolt szándék és a többi jogi fogalmak. Ezt magyarázza el az elnök az esküdtelteknek, de miután ezt a csendőr még próbacsendőr korában meg kell hogy tanulja, itt ezt a fejtegetést nem ismétlem.

Ez megtörténvén, az elnök a következő szavakat intézi az esküdteltekhez:

„Most átadom önöknek a kérdéseket, valamint a tárgyalás folyamán felolvasott bizonyolási jegyzőkönyvet, helyszíni szemle-jegyzőkönyvet, a vádlottak erkölcsi, vagyoni bizonyítványait és a többi felolvasott okiratot, átadom önöknek a felmutatott bűnjelöket és az önök kísérszolgálatának sordrendjét feltüntető jegyzőket. Önök tehát visszavonulnak tanácskozó termükbe, a honnan önöknek mindaddig, a míg határozatokat meg nem hoztak, eltávolozniok nem szabad és csupán az ön irásbeli engedelmességgel szabad ottan eltávolozniok, vagy bárkivel is érintkezniök. Mert a ki ez ellen vét, azt a törvény szigorúan bünteti!”

A vádlottakat addig vezessék ki a tereméből.

Ez az esküdtelk visszavonulnak tanácskozó termükbe, az elnök tehát zárja az ajtót és az ajtó elő egy szolgát állat. Az esküdtelknek addig nem szabad bejönniük, a míg határozatokat meg nem hoztak, nehogy

akárki is őket befolyásolhassa. Hogy az esküdtelk hogyan tanácskoznak, az a maga részbeliségében meg van írva a Bp. 365—368. szakaszaiban, de nekünk mindezekből csak azt kell tudnunk, hogy az esküdtelk odabent csak a fölé, hogy igennel, avagy nemmel felelnek-e a hozzájuk intézett kérdésekre.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A vallás és az orvostudomány.

A népek pásztora, a kiválasztott próféták sokasága mulasztják el, hogy a vallási parancsokon kívül higiénikus és orvosi rendszabályokat is alkossanak a gondjaikra bízott hívők számára. Sokszor maguk a vallási parancsok is rejtenek ilyen óvintézkedéseket, a melyeket a feltétlen érvényesség czéljárt látnak el isteni szentesítéssel. Dr. Julien Koshon franczia orvos a balkáni háború egészségügyi állapotairól írott tanulmányában felsorolja azokat az orvosi tudásokat, a melyeket Allah prófétája bízott tanítványaira. Egyik-másik tanácsosan mosolyog a mai műveltségű orvos és felvilágosodott olvasó, de vannak közöttük, a melyekben meglepő megfigyelő erő nyilvánul meg. Nem szabad elfelejteni, hogy mikor a próféta népéhez szólott, az antik civilizáció már elpusztult és a világon a sötétség uralkodott. A próféta orvosi rendelkezései iránt való érdeklődést csak növeli, hogy ezek első megnyilatkozásai az arab orvostudománynak, a mely dicsőségével később előretört a egész világ.

A próféta tudja, hogy mily fontos az egészség szempontjából a test tisztasága: ezért parancsolja a fürdést. A fejről néha egészen le kell borotválni a haját. Erről szól a következő anekdota: „Ku” Adgrahs fia beszéli: A próféta idejében egyszer, a mikor tüzet raktam a vasoráshoz, nagyon megvártam a fajomat. — Viszket? Kérdezték a prófétát. — Igen! — felelt. — Úgy menj és borotváltsd le a bajadat! — Nagyon fontos a száj tisztántartása és a fogak ápolása. És az sem mindegy, hogy milyen a fogpiszkáló. Arakfából kell lennie és rózsavirágjával átitatottnak, mert így állatossá teszi a szájat, orvosi a foghúst, megóv a skorbuttól, fokozza az étvágyat, megszerzi isten kegyelmét, jó esélkedőkre buzdít és megörvendeztető védőangyalunkat! — És mindezt — a mint mondtuk — egy egyszerű fogpiszkáló teszi! Fontos ótelek megválasztása, de még fontosabb előkészítésük és megővésük módja. Az olyan hús, a melyet ujjaikkalunkal tépünk le, könnyebben emészthető. Nagyon ajánlható egészségügyi szempontból a kenyérek kinyalása. Maga Mohamed avés után háromszor szokta megnyalni ujjaait.

A hívőnek nem szabad nagyon sokáig mozdulatlanul egy helyben ülnie. Ülővise a mérsékelt mozgás és testgyakorlás. (Tehát az orvosi torna!) A térdhajlítás, eltekintve attól, hogy ez az előírt helyzet innál kézből, még „megnyitja a bedugult orrlukákat és rendbe helyezi az őteleket a gyomorban.” A miből az következik, hogy a térdelés nemcsak az ima szempontjából fontos, hanem fontos szolgálatokat tesz az egészségnek is. Különbös jelentőséget ad Mohamed orvosi rendelkezései az a törekvés, hogy a testpolást világsággal rafinált művészeté akarja emelni. Mindig igen nagy gondot fordít a parfümökre és füstökre. A mikor zárandókára indult Allah prófétája, mosmusszal illa-

tozta be magát. Tanítványainak elsorolja a legjobb festékeket, a melyeket használjanak és a melyeket azután használt is az egész mohamedán világ. Omar írja, hogy a próféta szakállá vörösre volt festve. Némelyik festéknek betegségekől óvó hatása is volt a próféta szerint.

A higiénikus alapelvek és szépitőszerek receptjei mellett ott van azután a tényleges orvostudomány is. A láz ellen legjobb a hidegvizes leőrszülés és borogatás. Gyakran alkalmazott orvosser a köpölyözés. Törések ellen masszázst alkalmaztak. A legújabb orvostudomány sem idegenkedik ettől. «Gyakori könnyű leőrszülés járja át a kart» — mondja a próféta Alinak, a ki törött csontú karral jött hozzá orvosi tanácsért. Vannak persze ugyancsak furcsa receptek is. «A búbos banka bóbítjának kitűnő tulajdonságai vannak. Ha valaki elfelejtett valamit és a bóbítát megérinti, azonnal emlékezni fog. A kinek pöre van, hordja magával és megnyeri a pört.» De ezek már a babonák közé tartoznak. Mohamed többi receptje és orvosi tanácsa pedig olyan, a mely nem való a mai olvasó kényes és disztíngvált józisése elé.

KÉPEINKHEZ.

A Zólyom völgye Kőrmöczbányánál.

A jelen számunkban közölt képeken egy régi híres város látképét és természeti szépségekben gazdag környezetét mutatjuk be olvasóinknak.

Kőrmöczbánya ugyanis igen régi bányatelep, amely körül állítólag még a VIII. században alapították a várost. Szent István király idejében már Budával egykorú város volt a országgyűlési követe is sorban a budai után következett. Kálmán király pedig 1100-ban szabad királyi városi rangra emelte. A XIV. századbéli okiratokban már gyakran van szó Kőrmöczbánya szabad királyi bányavárosról. Nagy Lajos király leánya: Mária esküig lakott e városban, háza még most is megvan. Róbert Károly idejében pedig a legelső aranypénzt itt verték. Arany- és ezüstbányái ma is gazdagok. Pénzverője első helyen áll az országban.

De ha aranyairól nem is volna oly nevezetes e város, kelvetté és látogatottá tenné természeti szépségekben gazdag vidéke is. Maga a város is gyönyörű fekvésű, környéke pedig változatos festői szépségével egyenesen elragadó.

Fölötte van a lenyúló Kárpát-hegység legmagasabb csúcsainak egyike, a magyar czimerből is ismert Nagypátra, amelynek oldalain szédítő magasságban a Budapest—Hatvan—Ruttká—Berlin-i vasutvonal halad el a várost majdnem egészen megkerülve, a képeink egyikén is látható alsótrcséki kanyarulattal ereszkedik alá a Garam völgyébe.

Kőrmöczbányának az itt közölt néhány képen is jól kivehető hegyes, halmos és erdős vidékét nyári időben igen sokan felkeresik a város környéke is telve van szebbnél-szebb úri nyaralókkal, mert gazdagon tonyészó fenyves és tölgyes erdői, bővizű patakjai, a közeli és távoli hegyekre nyíló gyönyörű kilátás igen kellemessé teszi az ottani tartózkodást.

HIREK.

Rablógyilkosság. Ludvig Jakab birtokost, ki a gyulai határban levő tanyáján lakott, augusztus 3-án éjjel a tanya udvarán eddig ismeretlen tettes huszonnyolcz kés-szurással meggyilkolta és nagyobb pénzösszeget tartalmazó pénztárczáját elrabolta. A meggyilkolt birtokos hulláját, ki agglégény volt, reggel a tanyai cseléség találta fel, miről a kétegyházai örsöt nyomban értesítették. Az ismeretlen tettes utáni nyomozást a kétegyházai örs legénysége, Lőrincz István járásörmester, gyulai járásparancsnok vezetése alatt, a legszélesebb mederben folytatja.

Egy járőr megtámadtatása. Augusztus 7-én éjjel Hátszegezen Balló Sándor csendőr és Jakab Imro próbacsendőrből állott hátszegi örsbeli járőrt Iváscz Miklós és Dinis Márk hátszegi lakosok orozva megtámadták a Balló csendőrt késsel balkezén könnyen, Jakab próbacsendőrt pedig ugyancsak balkezén súlyosan megsebesítették a utóbbinak fegyversziját is szétvágták és a sötétben elmenekültek. Az elmenekült támadók elfogására még az éj folyamán kivezényelt csendőrök közül, a Sándor Lőrincz csendőrből és Fazakas Mihály próbacsendőrből állott járőr Dinis Márkot feltaklta, ki a járőrre elfogása előtt három lépés távolsághól forgópisztolyból egy eredménytelen lövést tett, amit a járőr mindket tagja, egy-egy szuronydöféssel viszonzott. Dinis a szuronydöfések okozta sérülés következtében a helyszínen meghalt, társa pedig egy másik járőr által elfogva, a bíróságnak átadatott. Jakab próbacsendőr súlyos sérülésével a dévai kórházba szállítottott.

Egy csendőrt megtámadott katona elítéltetése. Lapunk folyó évi 26. számának «Hirek» rovatában közöltük volt, hogy Komáromi István méneskatona Bátorban, hol rövid szabadságon volt, Bagossy Sándor bátyui örsbeli csendőrt, szolgálatban létekor, duhajkodás közben kivont karddal megtámadta, ki ellen a csendőr életveszélyes kimenetelű szuronyfegyvert használt. Komáromi méneskatona ezen sérüléséből felgyógyulva, a kassai III. honvéderületi bíróság által, katonai öröknek való ellenszegülés büntetéseért három havi, hetenként egy-egy napi kenyér és víz melletti böjttel, a böjtnapokon kemény fekhelylyel és büntetési idejének első és harmadik hónapjában 15—15 napi magánfogságba zárással súlyosbított börtönre ítéltetett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Röpülő törvényszék Oroszországban. A szentpétervári közönségnek az ottani repülőtéren nemrég alkalma volt egy valóságos repülő-törvényszéket látnia. Olyan törvényszéki tárgyalás féle aktus folyt le a repülőgépen. Egy utas, a kit egy pilóta nemrég magával vitt légi újtára, kártérítésért bepörölte volt a pilotát, mert a levegőbeli utazás alatt a motor zaja miatt állítólag súlyosan megsérült a hallószerve. A beperelt pilóta azonban azt vitatta, hogy nem a motor zakatolása, hanem magának a betegnek gyenge szervezete az oka fülbajának. A törvényszék nem látta még eldöntöttnek a kérdést a panaszolt állításával, hanem tapasztalat útján akarta megállapítani a való tényállást. A bíróság panaszossal és panaszolttal együtt automobilon kivonult a repülőtérré s mindenekelőtt megsemmisítette a corpus delictit, egy hatalmas biplánt. Mivel pedig a bíróság tagjai készeknek nyilatkoztak arra, hogy a

motor zaját a levegőben is meghallgassák s ilykép megállapítsák annak hatását, a motort nyomban működésbe hozták s a bíróság három tagja, mint utas a pilótával légi útra kelt. A gép többször megkerülte a repülőteret s felezált 300 méternyi magasságba, hogy a hatást ebben a magasságban is kipróbálja. A bíróság aztán a leszállás után kimondta, hogy a motor zakatolása semmiféle káros hatással nincs a fülre, s ez alapon felmentette a vádlottat.

Az óriási kigyó ebédje. Panayban, a Philippi szigeteken nemrégiben egy óriáskigyót terítették le, a melynek hossza nyolcz méter volt. Az állat teljesen tehetetlen volt, mert közvetlenül a kézrekerítése előtt meglehetősen menynyiségű táplálékot vett magához. Midőn beleit megvizagálták, gyomrában nem kisebb falatot, mint egy 60 kilogrammos vaddisznót találtak.

A háború, a poloskák és a bolhák. Ezek hárman a rovarpor révén kerülnek egymás mellé. A rovarpor felalálásának dicsősége egy Sorauer nevű ragasai asszonyt illeti meg, a ki 1840-ben cselekedte áldásos fölfedezését. A növény, melyből a rovarpor készül, gazdaságilag igen fontos Montenegróra, mert a czrnagorcoknak ez úgyszólván egyetlen kiviteli czikke. Megterem e növény Dalmáciában és Albániában is, de tenyésztésükre idáig kevés ügyet vetettek. Sokat kísérleteztek a világ minden részében, főleg Amerikában e növény termesztésével, ámde a kísérlet mindenütt eredménytelen maradt. Egy amerikai társaság így bát rávetette magát a montenegrói termésre és a kereskedelembe hozását szinte monopolizálta. A nagy aratás minden év májusában történik, a háború miatt azonban az ideit termés felette rosszul ütött ki, a mi az amerikai társaságot épen úgy szomorítja, mint a montenegróiakat, a kik ez évben nem látnak pénzt, legfőbb kereskedelmi termékükből. Idén tehát nagy hiány lesz rovarporban és növeli a bajt, hogy a „Nevada” bajó, a mely rovarpor növénynyel volt megrakva, Szmirna közelében elsüllyedt.

A puszkapor, mint orvosság. Kevesen tudják, hogy egyes országok népfajai a löport orvosság gyanánt is használják. Így főleg a szlávok körében vérelállítási céljaira szolgál, a hol a löpor szívóosságánál fogva jó szolgálatokat is tesz. Mérges csipések és harapások ellen a löport úgy használják, hogy a sebre hintik a löport, majd meggyújtják; ezáltal kiégetik a harapás helyét. Orvosi körökben is használatos a löpor. De legtöbb

esetben mint javasszer van a löpor használatban. Szászországban a löport tojássárgájából álló keverékkel együtt varázsszavak kíséretében töréseknél használják; Konstantinápolyban napos dolog, hogy a löport zsírral keverik és fejfájás ellen kerül alkalmazásba a keverék. Löport mézzel együtt Gráciban hűlés ellen használják. Olajjal keverve a horvátok iszszák, vízzel pedig a rutének használják torokfájás ellen. Nyugat-Németországban görcsök ellen használatos a löpor. Fogfájás ellen Oroszországban.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

1888. Igen.

K. A. J. Hivatalból nem fogják beszámítani, de ha felülvizsgáltatás alkalmával kéri a beszámítást és be tudja igazolni, hogy a megszakításnak nem ön az oka, akkor talán beszámítják.

Drávamenti űrs. Ügyüket csak előjárója intézheti el. Forduljanak oda.

Cs. P. Fenti: K. A. J. jelzésű üzenet önnek is szól.

Kenyér. A kérdezett nevek nem közölhetők.

1886. Csak volt tűzerek léphetnek át.

Erdő. Igen, köteles.

Pályázó. 32. Ny ügyek elintézésére nem vállalkozhatunk.

Hű csendőr. 1. Szorosan vére igen. 2. Nem.

Vitatkozók. Igénye van a nyugdíjra.

777. Kérhetné őrsikihallgatáson adja elő.

N. J. lovascsendőr. 1. Házipar gyakorlásához nem kell engedély. 2. Nagyság tekintetében átmenet a magonc és a magfa között. 3. Mezei utak elzárására szolgáló sorompók.

Brassó. 1. Nem lehet átváltoztatni. 2. Jelentse be közvetlen előjárójánál. 3. Az előfogatot a községnek ki kellett volna rendelni, mert az nem illetékes az igénylés jogszerűségét elbírálni. Ha a község sérelmet lát fennforogni, élhet panaszlási jogával. Önök azonban helytelenül eszelekedtek, midőn a leirt okból előfogatot vettek igénybe. Az ilyen jogtalan eljárás a legsúlyosabb következményeket vonhatja maga után.

Witt őrmester. Sorsjegyei nem nyertek.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök

törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek

létesítése.

Kölsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyveskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hnt) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Olytak rékbetét után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt nem köti, 5 1/4% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki lakbérlet részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jóanyos kamattal mellett. Utványok, intézkedések és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kineveztetett:

1913 augusztus hó 1-ével:

csendőr törzsőrmesterré:

Szabó Márton őrmester (1. rangszám) a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában.

Áthelyeztetett:

1913 augusztus hó 1-ével:

Bongár János, V. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, aranyosmaróti járásparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú csendőrkerülethez: Szerencsre.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Kristel György és Illyés István járásőrmesterek, a II. számú csendőrkerület állományában hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett eredményes tevékenységükért, alárendeltjeik helyes vezetése és példás magatartásukért.

Előléptettek:

1913 augusztus hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Horváth Lajos I. Kántor István és Horváth András I. őrsvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Jerzsabek Sándor, Virsik Géza, Jánoska József és Kollár György; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Horváth János II., Kiss József III., Darabos János, Mucsics Mátyás, Möricz József, Bujtor Károly, Kálmán József I., Garai Lajos, Patak Dániel, Vancsa Sándor, Kovács István, Dera Sándor, Balint János, Kövi Pál, Bécs Károly, Vincze János I., Székely Sándor, Balázsovics József és Szőke Lajos csendőr ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Hajdu György csendőr, 1913 július 20-án; továbbá
a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Aranyos János csendőr, 1913 augusztus 30-án.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobozok á 6 kor. Íróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.

Mindezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral bevontva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bérmentve küldhetők címzettre és ugyan csak bérmentve küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötöttnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánl:

Makó Károly könyvkötés és dobozgyártó, Brassó.

20K-án felüli megrendelések portómentesek.

FOGAK

ség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájpadlás nélküli fogorok és egyes fogak. Csapos fogak 22 kor. aranykoronák. Foghuzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és ezementol 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általunk készített fogak szonnal megsejthetők. Rágásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívüli olcsó árak! Telefon: József 41-16.

A kinek műfogra, foghuzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal lenticimű fogműtőremhez, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájpadlás nélküli fogorok és egyes fogak. Csapos fogak 22 kor. aranykoronák. Foghuzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és ezementol 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általunk készített fogak szonnal megsejthetők. Rágásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár útvonalról nem képes olcsón finom és jó hangszert állítani. Mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cziphalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képeárjegyzékét nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldelik Budapestről, Király-u. 58. külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakemberrel és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kö- és állatcsempészek, ügyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetője szolgáló lapokkal ellátva. Ára 60 fill. A kerületi parancsnokságok részben már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősítették.

Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 34. szám.

Budapest, augusztus 24.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kladóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból.

Írta: dr. Kármán Elemér, kir. járásbíró. (Folytatás).

A kérdés tehát az, hogy bűnös-e a vádlott, vagy nem? A 12 esküdt közül legalább nyolcnek kell igennel szavazni, hogy a vádlottat bűnösnek mondják ki. Ha az igen szavazat kisebbségben van, akkor a felelet a kérdésre az, hogy *nem*. De ha *hat* szavazat is szól igenre, sőt még ha *hét* szavazat igenre és hat, illetve öt szól nemre, akkor is az annyit jelent, hogy a vádlott *nem bűnös*. Ez igen sajátosság, de a törvényben benne van és ebből az következik, hogy a 12 esküdt közül legalább nyolcnek kell lenni, a ki a vádlott bűnösségéről meg van győződve, hogy valaki elítéltessek. Ez ismét arra vall, hogy az esküdszéki eljárás mennyire nagy feladatot ró azokra, a kik azt előkészítik.

Egy jó másfél óra múlva az esküdtek bezárt ajtaján kopogás hallatszik, az ajtót kinyitják és akkor az esküdtek közül az egyik, a kit ők maguk odabent főnöküknek, vagyis azóvivőjüknek megválasztottak, azt izeni a szolgálva az elnöknek, hogy határozatukat már meghozták. Erre a bíróság és az esküdtek elfoglalják helyeiket, de a teremben a vádlottak nincsenek jelen, az ő távollétükben a bíróság és a hallgatóság jelenlétében kihirdeti az esküdtek főnöke az esküdtek határozatát, a melyet közönségesen *verdiktnek* is szoktak nevezni:

„Becsületekre és lelkiismeretekre olvassa az esküdfőnök: Isten és ember előtt bizonyítom, hogy az esküdtek határozata a következő:

Bűnös-e L. József vádlott abban, hogy Nagyikuton 1912 október 17-én K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte?

Az esküdtek határozata: hétnél több igen.

A második főkérdésre:

Bűnös-e K. Ferencz, Boros Zsuzsanna abban, hogy L. Józsefet szándékosan reá birta arra, hogy Nagyikuton, 1912 október 17-én törvényes hitvestársát, K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölje?

Az esküdtek határozata: hétnél több igen!

E határozatból világos, hogy a vádlottak bűnösségét az esküdtek megállapították.

Vezessék be a vádlottakat, szól az elnök és megjelenik a két vádlott a fogházőrök által kísérve és az elnök

a jegyzővel előttük felolvastatja az esküdtek határozatát, szóról-szóra úgy, a mint azt az esküdtek főnöke az előbb felolvasta.

Értették, hogy önöket az esküdtek bűnösnek találták? „Igen”, hangzik a vádlottak felelete.

Ezek után az elnök felhívja a kir. ügyészt, hogy tegye meg indítványát a büntetés kiszabására nézve.

A kir. ügyész a következő előterjesztést teszi.

„Indítványozom, hogy a kir. törvényszék az esküdtek határozatahoz képest mondja ki bűnösnek L. József vádlottat a Btk. 278. szakaszába meghatározott gyilkosság büntetében és ítélje el ugyan ezen §. alapján. továbbá mondja ki bűnösnek K. Ferenczné Boros Zsuzsannát a Btk. 278. szakaszába ütköző gyilkosság büntetében való, a Btk. 69. szakasza szerinti felbujtói bűnrészességben és a Btk. 278. §-a értelmében szabjon büntetést. L. Józsefre nézve. Súlyosító körülményül kérem betudni azt, hogy a gyilkosságot különös ravaszsággal, orvul, nyereségvágyból követte el és ártatlan gyermekeket, kiskorúakat fosztott meg apjuktól; reá nézve enyhítő körülményül csak az szolgálhat, hogy a cselekményt az elhalt felesége felbujtására követte el. K. Ferenczné Boros Zsuzsannára súlyosító körülmény, hogy férjét, gyermekeinek apját, a kivel a házastársi hűséget megszegte, megölette, gyermekeit atyjuktól fosztotta meg, reá nézve enyhítő körülményt fennforogni nem látok.”

A kir. ügyész tehát a súlyosító és enyhítő körülményeket felsorolhatja, de a Bp. 315. §§-a értelmében a kiszabandó büntetés *menyisége* iránt indítványában nem nyilatkozhatik, vagyis azt nem mondhatja meg, hogy példának okaért hány évi fegyházzal tart kiszabandónak.

Az ügyész után a védők hozhatják fel a vádlottak védelmére azt, a mit lehet, majd pedig a sértettek képviselője tesz indítványt a kárterítés megítélése iránt.

Az utolsó szó a büntetés kiszabásának kérdésében is a vádlottaké. Ilvenkor kérheti a vádlott, hogy enyhő büntetéssel szabjon reá a törvényszék, vagy pedig: hangoztatja ártatlanságát.

Ezzel végződik az esküdszéki tárgyalás.

Ennek megtörténte után a bíróság visszavonul, hogy a vádlottak felett ítéletet hozzon. Esküdszéki ügyben ez csupán arra terjed ki, hogy a bíróság a törvény szakasza szerint meghatározza, hogy ha az esküdtek

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan olcsó, mert legjobb gyártán. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Kákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyár: Óntóházi utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és beállítása. — Árjegyzék minden hangszerről külön kldetik.

bűnösnek mondták ki a vádlottakat, milyen törvényszakaszerint kell a bűncselekményt minősíteni és kiszabja rájuk azt a büntetést, a melyet megérdemelnek. Ha az esküdtek a vádlottat nem találják bűnösnek, felmenti a vádlottakat.

Olyan ügyekben, a midőn nincsenek esküdtek a bíróságban, az ítélet úgy a vádlottak bűnössége, valamint a büntetés mennyisége kérdésében is szól, vagy pedig ha a bíróság úgy találja jónak, felmenti a vádlottakat.

Minden esetben tehát az ítélet kétféle, *elítélő*, vagy pedig *felmentő*, így határozza ezt meg a Pp. 324. §-a. A Bp. 327. §-a értelmében az ítéletnek a következőket kell tartalmaznia:

1. Annak a kijelentését, hogy Ő Felsége a Király nevében van hozva.

2. A törvényszék nevét, a főtárgyalás helyét és napját, a bírák, a kir. ügyész, a védő, a jegyző, a vádlott neveit.

3. A vádlott személyes viszonyait.

4. Ha a vádlottat elítélik: a bűncselekmény megjelölését, a kiszabott büntetést, az előzetes letartóztatást, vagy vizsgálati fogság beszámítását és a bűnügyi költséget, valamint az elkobzás iránti rendelkezést.

5. Felmentés esetén a felmentést.

6. Végül az indokolást. E tekintetben ki kell emelnünk, hogy a bíróság, a mennyiben szakbírából áll, köteles az ítéletben előadni azokat a körülményeket, valamint azokat az indokokat, a melyek alapján a vádlottat bűnösnek találta. A bíró nem ítélhet érzés, vagy pusztá vélemény alapján, neki tüzetesen el is kell mondania, illetve az indokolásában írásban is kifejtetni, hogy miért találta a vádlottat bűnösnek. Ezzel szemben, miként lattnk, az esküdtek, mikor valakit bűnösnek mondanak ki, ezt nem indokolják. Magától értetődik, hogy ezért az esküdtek is csupán lelkiismeretük, meggyőződésük alapján tartoznak ítélni, azonban ők nem lévén jogászok, arra nincsenek kötelezve, hogy az ítéletet jogilag megindokolják.

A tanácskozás tehát befejeződik, kijön a bíróság és a törvényszék elnöke, bírái, esküdtek, ügyész, védők, vádlottak elfoglalván helyeiket, mindenki feláll és az elnök teljes csendben hirdeti ki az ítéletet:

„Ő Felsége a Király nevében!”

A kir. törvényszék bűnösnek mondja ki L. József vádlott 1872 január 7-én született róm. kath. nagybajomi születésű, nagykúti lakos, magyar állampolgár, nős, vagyontalan, irni-olvasni tudó, népfelkeltő cipész. 1912 október 19. napjától előzetes letartóztatásban, november 30. napjától pedig vizsgálati fogságban van, a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetében, a melyet azzal követett el, hogy Nagykoron 1912 október 17-én K. Ferenczet előre megfontolt szándékkal megölte.

továbbá K. Ferenczné Boros Zsuzsanna, nagykúti születésű, 1884 október 14-én született, ev. ref. vallású, nagykúti lakos, özvegy, négy gyermek anyja, vagyonos, irni-olvasni tudó vádlottat, a ki 1912 október 17. napjától előzetes letartóztatásban, november 30-ik napjától pedig vizsgálati fogságban van a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetében való, a Btk. 69. §-a szerinti felbujtói bűnrészességben és ezért elítéli:

L. Józsefet a Btk. 278. és 91. §§-ai alapján életfogytig tartó fegyházra, továbbá

K. Ferenczné Boros Zsuzsannát a Btk. 278., 69., 91. §§-ai alapján életfogytig tartó fegyházra, valamint netáni szabadulásuk esetére 10—10 évi hivatalvesztésre és politikai joguknak ugyanilyen tartamú felfüggesztésére.

A vádlottak a Bp. 480. és 481. §§-ai értelmében kötelesek az eddig felmerült bűnügyi költség fejében 162 kor 40 fillért egyetemlegesen, az ezután felmerülő bűnügyi költséget pedig külön-külön az államkincstárnak megfizetni, de költségeket a bíróság az 1890: LXIII. t.-cz. 4. §-a alapján L. Józseffel szemben, vagyontalansága miatt, egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja.

Kötelesek a vádlottak a Pp. 489. §-a értelmében K. Gábor, Ferencz, Ilona és János sértetteknek évi 1600 korona évjáradékot nevezetteknek 24. éves koruk elértéig a vármegye árvaszkénekének pénztárába végrehajtás terhe mellett, minden év január 1-étől számított 15 nap alatt megfizetni.

A bíróság a bűnjelként őrzött egy drb. bot elkobzását a Btk. 61. §-a alapján elrendeli és a bűnjel az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyésznek megküldi.

Az ügyvédek díja fejében a Bp. 485. §-a alapján Sz. ügyvéd részére L. József vádlottal szemben 300 koronát, G. ügyvéd részére K. Ferenczné vádlottal szemben 400 koronát állapít meg.

Indokolás.

Az esküdtek a hozzájuk intézett főkérdésekre hémél több igen szavazattal feleltek.

Minthogy az esküdtszék határozatával megállapított tényállás a vádlottakkal szemben a rendelkező részben meghatározott büntettek alkotó elemei foglalják magukban, a vádlottak bűnösségét ki kellett mondani és őket a Btk. 278. 69., 91. §§-ai értelmében meg kellett büntetni.

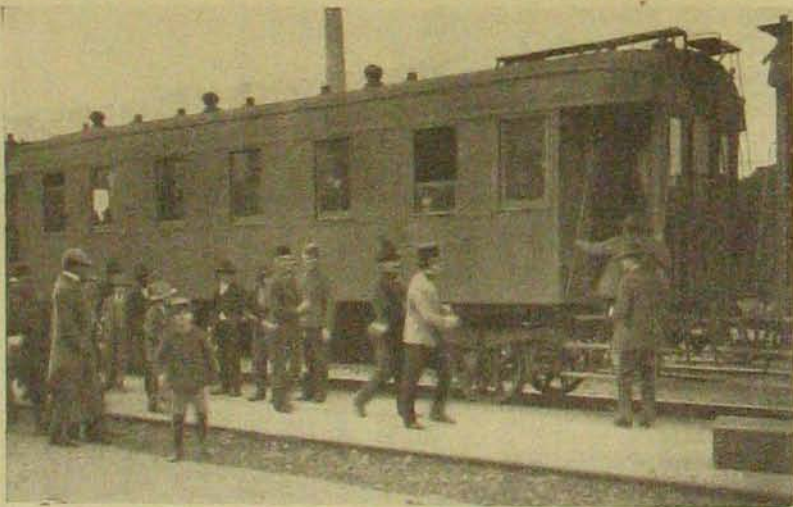
A bíróság L. József büntetésénél súlyosító körülménynek tekintette a vádlott büntetett előéletét, a cselekmény végrehajtásának alattomoságát és aljas indokát, ellenben enyhítő körülményül tekintette azt, hogy a vádlott másnak a reábirására cselekedett. K. Ferenczné büntetésének kiszabásánál a bíróság súlyosító körülménynek találta, hogy a vádlott férjét és gyermekeit apját ölette meg, ellenben enyhítő körülménynek vette a

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migránt és fejfájást elműszítja. — Ára K. 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káposztasban. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A esendő folszáll a vonatra, az utasok okmányait megvizsgálja.

A gyanús utasokat kihallgatják.

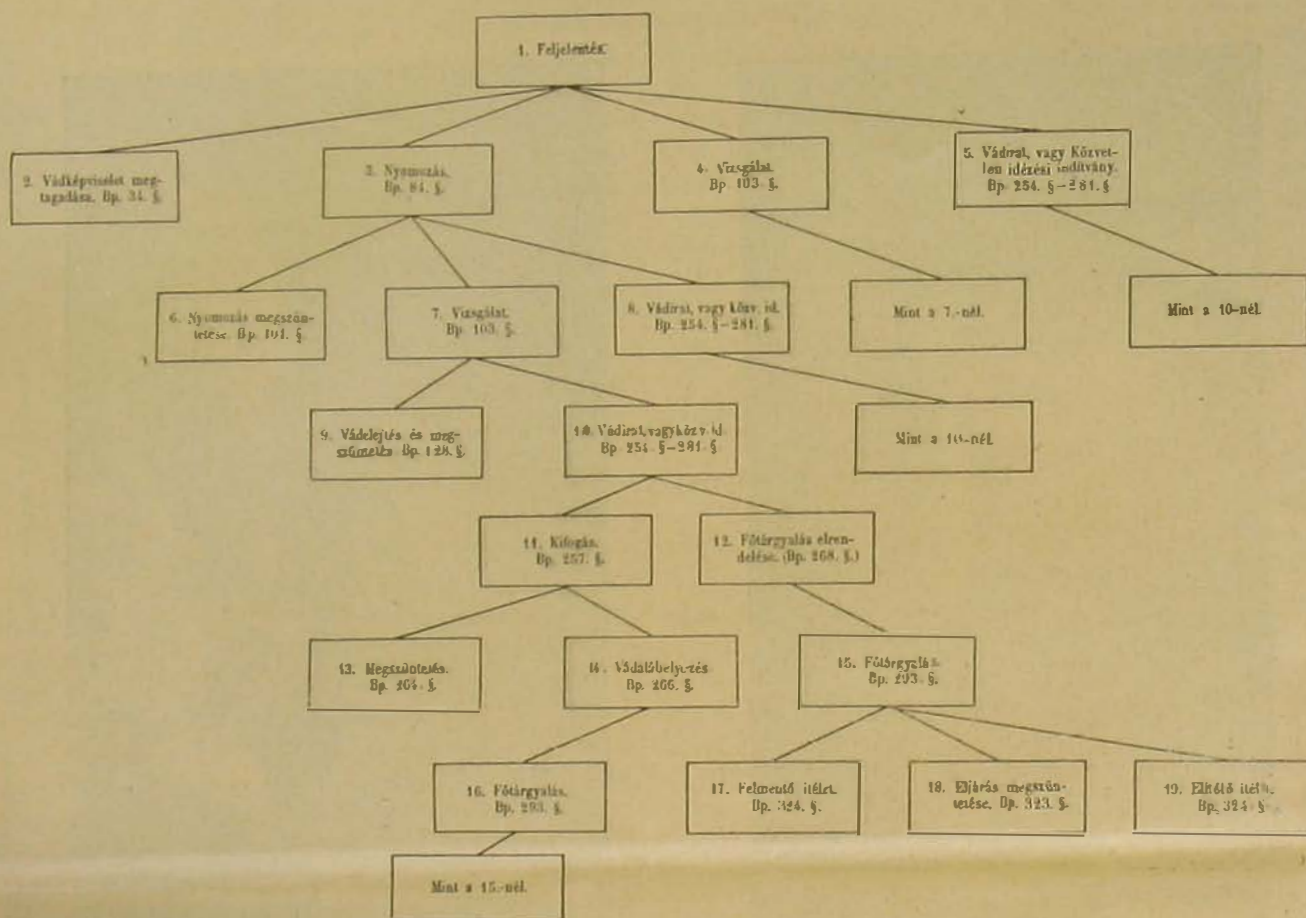
Gyanús utasok megmozdítása.

Az elítéltek fogzában.

A kivándorlók ellenőrzése.

A törvényszéki bünvádi eljárás szemléltető vázlatja (a közzád képréselete esetén).

vádlott büntetlen előéletét és a körülménynek mérlegelése alapján szabta ki a fent meghatározott büntetést.

Az ítélet egyéb részei a felhozott törvényszakaszon alapulnak.

Az ítélet kihirdetése után a Bp. 330. §-a alapján az elnök előbb megkérdezi a kir. ügyészt, azután pedig a vádlottakat, hogy megnyugszanak-e az ítéletben, vagy pedig élnek-e perorvoslással. Hogy melyek azok a perorvoslatok, azt a következő fejezetben fogjuk meglátni, itt még csak azt mondjuk el, hogy ebben az ítéletben a kir. ügyész s a sértettek képviselője megnyugodtak, azonban a vádlottak, valamint védőik felelősséggel éltek azért, mert nem tartják magukat bűnösnek.

Ezeket a perorvoslatokat a bíróság elfogadta, de azután a vádlottak vizsgálati fogságát fenntartotta addig, a míg a felsőbb bíróság meghozza ítéletét.

Az ítéleten kívül, a mint ezen a tárgyaláson látjuk, még egyéb határozatai is vannak a bíróságnak, nevezetesen mikor a tanúk megeskütését elrendelte, vagy a bizonyítás kiegészítése iránti indítványait a védőnek elutasította. Tudnunk kell tehát, hogy a büntető bírósá-

ságoknak kétféle határozata van: *ítélet* és *végzés*. Ítélet az a határozat, a melyben a bíróság valakit bűnösnek mond ki és elítél, vagy pedig valakit felment. Minden egyéb határozat kivétel nélkül végzés. Végzést hoz tehát a bíróság: mikor bonczolást rendel el, feleket, tanukat idéz, vizsgálatot rendel, vagy a vizsgálatot megszünteti, a tanúk megeskütését elrendeli, valakit ellen vizsgálati fogságot vagy előzetes letartóztatást rendel el. Ilyenkor a végzést úgy hívjuk, hogy: p. o. vizsgálatot rendelő végzés, vád alá helyező végzés stb.

Az esküdtezek előtti és a szakbíróság (hármass törvényszéki tanács) előtti főtárgyalás közötti különbség a legészerebben úgy tűnik szemünkbe, ha annak szakait megkülönböztetve egymással szembeállítjuk és így látjuk, hogy mi minden marad ki a törvényszéki tárgyaláson!

I. Esküdtszéki főtárgyalás:

1. Főtárgyal. megnyitása.
2. Esküdtek kisorsolása.
3. Esküdtek megeskütése.

II. Törvényszéki főtárgyalás:

1. Főtárgyal. megnyitása.

BUTOR

készpénzért v. részleltetésre legjutányosabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-69.

BUTOR

A kivándorlók ellenőrzése. — Megérkezés a határrendőrségre.

4. Vádlott kihallgatása.	2. Vádlott kihallgatása.
5. Bizonyítóeljárás (tanúk, okiratok stb.).	3. Bizonyító eljárás.
6. Kérdések megállapítása és felolvasása.	—
7. Kír. ügyész előterjesztése a bűnösség kérdésében (vádbeszéd).	4. Kír. ügyész előterjesztése (úgy a bűnösség, mint a büntetés kérdésében; vádbeszéd).
8. Védőbeszéd.	5. Védőbeszéd.
9. Kír. ügyész válasza.	6. Kír. ügyész válasza.
10. Védő viszonzválasza.	7. Védő viszonzválasza.
11. Vádlott nyilatkozata.	8. Vádlott nyilatkozata.
12. Elnöki utmutatás.	—
13. Esküdtek tanácskozása.	—
14. Esküdtek határozatának kihirdetése.	—
15. Kír. ügyész előterjesztése a büntetés kérdésében.	—
16. Védő előterjesztése u. e. tárgyban.	—
17. Vádlott nyilatkozata.	—
18. Bírószág tanácskozása.	9. Bírószág tanácskozása.
19. Ítélethirdetés.	10. Ítélethirdetés.
20. Felek nyilatkozatai az ítélet felett.	11. Felek nyilatkozatai az ítélet felett.

Mielőtt a főtárgyalásra vonatkozó részt befejezném, még azt kell megemlítenem, hogy a törvényszék a főtárgyalás egész menetéről jegyzőkönyvet vesz fel, a melyben bennfoglaltatnak a főtárgyalás menetének, az ott történeteknek hű leírása, a vádlottak, tanúk, szakér-

tők kihallgatása, szembesítése, megesketése, kimerítően és teljes hűséggel, valamint a felek előterjesztései, a meghozott összes határozatok és az ítélet. A mi tehát a főtárgyaláson történt, ott végbe ment, azt megtalálhatjuk pontosan ebben a főtárgyalási jegyzőkönyvben.

Ezt azért tartottam szükségesnek kiemelni, mert a csendőrök gyakorta jönnek abba a helyzetbe, hogy törvényszéki iratokat tanulmányozzanak, nevezetesen akkor, a midőn újrafelvételről van szó. Ilyenkor a csendőr újabb bizonyítékok és adatok után kutat, példának okáért olyan esetben, a midőn valakit felmentettek, de a csendőr rájutott, hogy új bizonyítékokat talált ellene. Ilyenkor a csendőr, mielőtt jelentését megteszi, jelentkezék a kír. törvényszék büntető bírájánál, kérje ki az illető iratokat és a főtárgyalási jegyzőkönyv, valamint az ítélet pontos elolvasása után győződjék meg arról, hogy tud-e ő valami olyan új adatot, bizonyítékot felhozni, a miről ott még nem volt szó.

Ennyit a törvényszéki főtárgyalásról. A ki még pontosabban és részletesebben kívánja azt ismerni, olvasson el a Bp. XVIII. fejezetét, a 293—377. §-okat. De még ennél is inkább ajánlható a csendőröknek az, hogy ha csak tehetik, pl. tanuként vannak megidézve, vagy pedig elővezettek valakit a főtárgyalásra, üljenek le a hallgatóság padjára és hallgassák végig a főtárgyalást. Így tanul a leendő bíró, ügyész és ügyvéd is gyakornok korában, ott szerzi azokat a tapasztalatokat, a melyek alapján később dolgozik, kinek lehetne ez tehát hasznosabb, mint magának a csendőrnek, a ki előkészítője az egész főtárgyalásnak! Így tanulhatja csak azt meg, hogy hogyan lehet óvakodni a hibáktól és hogyan lehet úgy dolgozni a nyomozás során, hogy az a főtárgyalásnak alapja és pedig *biztos* alapja legyen. (Folyt. köv.)

Valódi tajtékipipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapítva 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kívánatra képes árjegyzékkel valamint órsóknak választékkal szolgál.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A ki az esze után él!

Írta: Máthé Miklós törzsermester.

Junius hó 25-ike van. Gyönyörű szép nyári vasárnap. Délutáni négy óra tájt az idő. Ünneplő ruhába öltözött csoportok jönnek a délutáni istentiszteletről. Egyes udvarokban már készülődnek a másnapi aratáshoz. Kaszúkat, gereblyéket raknak fel a szekerekre. A kapuk előtti deszkapadokon trécselő asszonyok üldögél. Más helyeken, az aratási kílátás felett, vagy munkásokkal vitakozó gazdákat látunk.

Igy van az faluhelyen általánosságban. Ha újabb gazdasági munkába kezd a lakosság, abba rendszeren hét elején fog bele. Mintha szüksége volna az ezt megelőző vasárnapra. Segedelmet kérni Istentől a munkájához; összeszedni az újabb munkához való szerszámait; megbeszélni, hanyomi-venni a dolgot a gazda- és munkástársakkal.

Igy történt ez 1911. évi június 25-én a pestmegyei Kerekegyháza is.

De a kép még nem teljes. Korcsmáról még nincs benne szó, arról pedig okvetlen beszélnünk kell. Az ember nemcsak az Isten igéjéből merít erőt és kitartást a munkához, hanem — sőt főként — az alkoholból. Ezt pedig vasárnap csak a korcsmákban kapja. Ser, bor, pálinka kell ilyenkor a magyarnak; erősíteni kell az embernek magát a nehéz munkához, meg aztán üdormással megünnepelni a jól sikerült szerződést. Van tehát ok a korcsmázásra elég. Nem róhatja fel senki.

Kerekegyházán pedig csak pár korcsma van. Itt ad találkozt mindkét nembeli fiatalság egymásnak vasárnaponként és itt folynak le az áldomázások is.

Az egyikből, a Horváth-fele korcsmából már is cigányzene hallik. Vagy a fiatalság tánczol, vagy csak úgy mulat valaki a zene mellett bent a korcsmában, mert meg csak a klarinét henezgő visitása és a nagybőgő melettámlakodó dübnyögése hallatszik ki egy-egy ajtónyitáskor.

De egyszerre hangosabb lesz a zeneszó. A mulatónak szűk lett a korcsmaszoba. Jó kedvvel kikivánczol az utcára. Hadd lássa meg a világ, ki mulat, kinek van pénze. Egyik korcsmában már kitétt magáért, most megy a másikba, hogy irigységet ne támaszson a korcsmárosok közt. Természetesen követi a banda is, mert hát Volenszki Mátyásnak pénze van, és fizet a szegény cigánynak bőségesen.

Most is, a mint egy rikkantással kipenderedik az utcára, százkoronást lobogtat a kezében. S nehogy azt bigrje ez az irigy világ, hogy csak úgy csalogatja vele az eszeveszetten muzsikáló cigánybandát, hát mindjárt kétfelé szakítja a ropogós bankót és egyik felét a primás vonójába huzza s aztán még hangosabban elrikkantja magát: „huzdd fiistós, a másik fele is a tied!”

Veszekedett hangzavar tör elő e csalogató, biztató

szavakra a már többszörösen összetákolt szárazfákából s Kerekegyháza egyébként is érdemes vályogvetői egymist tálszárnyalva igyekeznek a mulató fülébe huzni és fujni a legkedvesebb nótáját; Volenszki pedig, mintha lefőzte volna e tétlével a falu egész lakosságát, hűszen tekint körül a közelben-távolban bámuló emberiségen és még nagyobbakat rikkantva halad tánczlépésekben a másik korcsma felé.

De egyszerre, hirtelen elakad a szava. Pedig nem történt semmi, csak éppen egy csendőr alakja tünt fel a láthatáron. Már azt hinné az ember, hogy vagy félelmében vagy szegényletében mindjárt eltűnik a cigányok elől, mert visszafordult és elhallgattatta a bandát.

A ki azonban Volenszkit ismeri, tudja jól, hogy csak balhiedelem az, Volenszki nem jön zavarba, inkább most, a csendőr láttára, kerekedik felül benne az ivóvirtus.

Úgy is lett. Csak pár szót szólott a primásnak, azok mindjárt új nótába kezdtek, Volenszki pedig, hogy még azok is megtudják, a kik a nótát nem ismerik, hogy ő mit huzat, a világ legkappanibb hangján kísérve a zenekart, hirdette, hogy:

Kutyakaparási csőrén,

Zsundárral van körülálva . . .

És haladt tovább.

A bámulók, s talán maga Volenszki is, azt hitték, hogy most mindjárt csendőri beavatkozás történik. Am Batár Antal csendőr ez. őrmester, a ki mint másodaltiszt csak pár nappal előbb vonult be a kerekegyházi őrsre s mint hosszabb szabadságon levő őrsparancsnokát helyettesítő ideiglenes őrsparancsnok csupán sétát tett a községben, nem váltotta be az imént hozzáfűzött reményeket; rá se nézett az előtte még ismeretlen Volenszkiire: folytatta sétáját tovább, mintha nem is érdekelné az eset.

Nem így a közönség. Ez nyílt kihívásnak vette a czéltatos nótát s bizony többen mondogatták: „no! ezt se hittem volna!” Sőt egyikük, egy magasabbrangú nyugalmazott tisztviselő meg is szólította az őrmestert:

— No! mit szól a szomszédomhoz őrmester ur?

— Nem ismerem — válaszol a kérdésre az őrmester — de úgy látszik jó kedve és sok pénze van!

— Nincs annak kérem! Szegény ember az; tódítja a tisztviselő a szót tovább, — éppen a napokban mondtam neki, hogy miért nem megy dolgozni, mit lopja a napot ebben a nagy dolog időben. S mit gondol, mit felelt rá? Azt, hogy csak az dolgozik, a kinek esze nincs, ő megél az esze után is! Pedig tudtommal nem foglalkozik szellemi dolgokkal sem — világosítja fel az őrmestert.

Ez már szegyet ütött az őrmester fejébe s különösen mikor otthon egyik csendőr szintén azt állította, hogy Volenszki csakugyan szegény ember s hogy utóbbi időben való tékozló költsékezése már mindenki előtt feltűnővé lett, elhatározta, hogy utána néz a dolognak, gyanítván, hogy nevezett bizonyára azokkal a környék-

beli szarvasmarha-, ló- és sertéstolvajokkal áll össze-köttetésben, a kiknek a kiderítetlenül maradt cselekményeiről szóló iratait már a bevonulása után kezébe nyomta az őrsparancsnoka, hogy tanulmányozza.

Puhatolni kezdett tehát Volenszki után s már a következő napon megtudta, hogy utóbbi időben Major István szintén kerekgyekezni lakossal szokott gyakran érintkezni, a fentebb említett vasárnap is azzal kezdte a mulatást, a többi mulatótársak, mint potyalesők, már csak a kocsmában esatlakoztak hozzájuk.

Megtudta azt is, hogy említett vasárnap közel 200 koronát mulatott el Volenszki s készpénzzel fizetett mindenütt.

A további puhatolás folytán megállapította azt is, hogy Volenszkinék szegény lanyai lakásán vidéki gazdálkodóknak látszó jól öltözött emberek gyakran megfordulnak s ugyanezek egyikével vagy másikával mulatni is látták őt, de az idegenek kilétét nem tudta megnevezni senki; csak éppen annyit sikerült az őrmesternek megnyugtatólag megállapítani, hogy állat lopások Volenszki lelkét nem terhelik.

A mulatozásoknál elköltött nagyobb pénzösszegek honnan és miből való származása azonban még felderítésre várt; mert, hogy az nem tisztességes keresetből származik az bizonyos.

Szolgálatba indult tehát Batár őrmester az őrsön legelőbb levő s legkiterjedtebb személyismerettel rendelkező Kórsós csendőrrel s az ennek folyamán kibabolt ama adatok nyomán, hogy Volenszki vagy pénzhamisítókkal, vagy csalóbandával van összeköttetésben, előbb Major Istvánt vették kikérdezés alá, remélvén, hogy ez, mint büntetlen életű és semmiféle büncselekménnyel soha nem gyanúsított kisbirtokos, ha csak tud valamit Volenszki viselt dolgairol, bizonyosan megmond mindent.

Reményükben azonban csalódtak, mert Major, bár gyanús sóhajtozások közt, ismételten kijelentette, hogy nem tud semmit. Azt pedig, hogy Volenszki gyanús pénzszerzési manipulációiban neki valami része volna, bátorozottan tagadta.

Más irányban való további puhatolás során azonban felforrult annak a gyanuja, még pedig éppen a már kikérdezett Majorral kapcsolatosan, hogy Volenszki ama már közismert csalások folytán szerzi a pénzt, hogy jó pénzért háromszor, sőt többször annyi pénzt ígér tudatlan, hiszékeny parasztemberoknak s ugyanigy csapta be Majort is és ez nem annyira társként, hanem inkább mint károsult jár vele, hogy kiesalt pénzét visszakaphassa.

Megint csak Majorhoz kellett tehát fordulni s ezuttal már ez eredményesebben is sikerült.

A tapasztalatlan ember ugyanis a fentieknek való való közlése után már nyitottan mert beszélni és elmondta, hogy tőle 400 koronát; egy másik gazdától 2000 koronát, egy harmadiktól pedig 120 koronát esalt ki Volenszki olyformán, hogy jó pénzért többször annyi

hamispénzt ígérve, Kecskemétre hívta őket; ott bemutatott nekik két ismeretlen, kikunfélegybázaainak mondott egyémet, a kik, mint mondták, a kecskeméti papokkal pénzhamisítási ügyben összeköttetésben állnak s ezek révén, ha kell, akár nyolczszorannyi hamispénzt is adhatnak jó pénzért.

A sok biztatásra, hitegetésre ők lépre mentek, a magokkal vitt összegeket a két embernek átadták s azok el is vitték azt mindjárt — állítólag — a papokhoz, a honnan kevés idő múlva az egyik azzal a kellemetlen hírrel jött vissza, hogy a gép elromlott, pénzkészlet pedig éppen nincs, de pár nap alatt rendben lesz minden s akkor az őket illető pénzösszegeket Volenszkihez fogják kiküldeni s ott átvehetik.

Pár nap múlva el is mentek Volenszkihez, de ez türelemre intette őket, hogy várjanak egy hétig, akkorára feltétlenül megérkezik a várt pénz. De mikor egy hét múlva elmentek hozzá, már szoba se akart velük állani, hangoztatván, hogy azokat a félegyházi embereket ő sem ismeri, azok őt is becsapták, 400 koronát ő is vesztett, stb., s egyidejűleg rájuk ijesztett, hogy mindezekről pedig ne merjenek szólni senkinek, sem feljelentést tenni, mert a veszteség után ráadásul még börtönbe is kerülhetnek.

Sőt vele, ez utóbb jelzett vasárnapi mulatozáskor azt is elhitette, hogy éppen a nagy veszteség miatti bánatában mulat is, mondván: «Ha a fejsze elveszett, vesz-szen a nyel is!»

Természetesen a másik két káros mindenben megerősítette Major előadását. Ennélfogva azonnal Volenszkihez ment a járőr, hogy kikérdezze, esetleg, ha szükséges, őrizetho vegye.

Volenszki azonban, felesége állítása szerint, éppen a szabadszállási határban lakó bátyjánál volt látogatóban. S mivel a házuknál megtartott kutatásnak se volt eredménye, a járőr utána ment, abban a hitben, hátha a bátyja is részes a dologban. Velük mentek a károsok is.

Útközben puhatolva megtudta a járőr, hogy Volenszki két lánybenei pusztai emberrel van összeköttetésben, minnélfogva a bátyjánál feltalált Volenszkit, mintán a terhére felhozott csalásokat tagadta, sőt károsokat ismerni se akarta, őrizet alá vették és Lánybene pusztára kísérték.

Igen ám, de Volenszki azt is tagadta, hogy neki ott czinkostársai volnának, és a járőrnek azok se tudták a czinkostársukat megnevezni, a kik az eddigi adatokat szolgáltatták, így aztán a czinkostársak után kellett puhatolni előbb, s azokat a károsoknak esetleges felismerés végett bemutatni.

E puhatolás során megtudta a járőr, hogy R. Kiss Lukács és Gattyán András lánybenei lakosok hamis ötkoronás-gyártás miatt már büntetve voltak. Abban a reményben tehát, hogy azok lehetnek a hasonló természetű csalás tettesei is, egymásután felkoreste őket a járőr a károsok és Volenszki kíséretében.

R. Kiss Lukácsot rögtön felismerte az egyik káros,

hogy ő az, a kinek a 2000 koronát Keeskeméten átadta s ezt a gyanúsított is beismerie, de már csak akkor, mikor az előzetes tagadása folytán nyomban megejtett házkutatás során, a tyúkol padlásán, szalma alá rejtve, egy pénztárczában 1143 koronát a járőr megtalált.

Mint hogy Kiss azt is bementa, hogy társai Volenszki és Gattyán voltak, ez utóbbihoz mentek el, a ki czinkostársait és károsokat együtt látván, már tisztában volt a dologgal, hogy itt a tagadás nem segít, hát he is ismert mindjárt mindent, azzal, hogy a cselekmény értelmi szerzője Volenszki volt, míg az összeszerelt pénz őrizetét Kiss Lukácsra bízta, mert Volenszkit, mulatók természeté miatt, nem találták e célra eléggé megbízhatónak.

Három és fél évi börtönbüntetést kapott Volenszki a rossz szándékn szellemi tevékenységért, míg társai egyikét nyolcz hónapi, másikat pedig egy év és nyolcz hónapi börtönbüntetésbe vonta bele, s mindezt azzal a feltűnő költelekezéssel és tüntető mulatozással idézte elő, a melyről ő azt hitte, hogy mindenki csak magyaros virtuskodásnak fogja minősíteni.

Természetesen ez eset nyomozás alá vételénél is nagy szerepet játszott a csendőrt illető az a kötelezettség helyes felfogása és késedelem nélküli teljesítése, hogy a csendőr úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül minden körülötte történő eseményeket megfigyeljen, azokból, ha gyanusnak tünnek fel, a helyes és okoszerű következtetéseket vonja le, tegye azt puhutolás és szükség esetén szorgosabb nyomozás tárgyává.

Mert, ha Batár Antal csendőr ez őrmester a látottak és az ott nyomban kapott információk felett — panaszos még nem lévén — egyszerűen napirendre tér és panaszosra vár, Volenszki és társaira nézve aligha lett volna rossz vége az előbbi mulatozásának: mert a megfélemlített károsok már szegényletükben se tettek volna panaszt ellenük, sőt egyikük, a ki a kétezer koronát vesztette, miután ez összeget a birtokára kölcsönképen vette fel s így majdnem teljesen tönkrement, a feljelentés helyett inkább az öngyilkosság gondolatával foglalkozott.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK

A megázás.

A meghülésnek, mint betegségokozó tényezőnek jelentősége a modern orvostudomány szemében nagyon csekély. Míg régebben több mint nyolczvan különböző betegség okai között szerepelt a meghülés, ma már igen sok kutató kereken tagadja, hogy volna meghülésből eredő betegség, sőt még azt sem hajlandó elismerni, hogy a meghülés közvetve, a fertőzésra való fogékonyság fokozásával volna betegségokozó. A kérdés még vita tárgya, s így merev álláspontra helyezkedni nem szabad, annál kevésbé, mert a tapasztalás valóban a mellett szól, hogy a szervezetet érő bizonyos

hideghatások szerepet játszanak a betegség keletkezésében.

Elméleti számítás szerint a megázás csakugyan oly körülmények közé hozza az emberi szervezetet, melyben jelentékeny melegmennyiséget veszíthet. Az esővíz rendszeren jelentékenyen (2—3 fokkal) hidegebb, mint a minő a levegő hőmérséklete. Ez azonban csekély jelentőségű, mert a legnagyobb hővesztést az okozza, hogy az átázott ruha elveszíti bősízgetelő képességét, és a test melegét kitűnően vezeti. A nedvesség párolgása nagy hőmennyiséget kíván s a szükséges melegmennyiség nagyrésztben a test melegéből vonódik el. Különösen ha a szél élénkíti a párolgást, lehet a hőelvonás nagyfokú és rohamosan történő. Még ha nem vesszük is számításba, hogy a levegő hőmérséklete eső alatt rendszeren lehül, maga az átnedvesedés elég ok lehetne a meghülésre. Az elmondottak alapján kiszámíthatjuk, hogy a megázás folytán beálló hőelvonás annál nagyobb, minél inkább váltott a ruha hővezetővé, és minél nagyobb vízmennyiséget, kell elpárolgotatni.

A védekezés tehát többféle lehet. Megakadályozhatjuk a ruházat átnedvesedését; ezt a célt szolgálják a vízálló szövetekből készült ruhadarabok, melyek állandó viselése ugyan egészségtelen, — mert akadályozzák a pórusok lélegzését — megázás ideje alatt azonban nem kifogásolható. Ruháink szövetjét, különösen a turisták és vadászrubákát úgy kell megválasztanunk, hogy pórusaikat a víz ne tökéletesen töltse ki s így a ruha melegvédő képessége legalább részben megmaradjon. A nem simított flanel és lóden szöveteknek ez a tulajdonsága eléggé megvan. Ha az ázás csak rövid ideig tartott, és a száraz idő még szabadban talál, esetleg czélszerűvé válik — ha a hőmérsékleti viszonyok megengedik — az átázott ruhadarabok levevése, mert ezáltal megtakarítjuk a bennük lévő víznek testünk melegével történő eltávolítását. Sokszor, különösen zivataros eső idején az a fogás is beválik, hogy az eső előtt a mennyire csak lehet levetkőzünk, és ruháinkat az ázástól vízálló hátizsákban megóvva, tüss módjára élvezzük a záport, vagy utána megtörülközve száraz ruhánkat felöltjük, vagy átázott ingünkre öltve a kabátot, Priessnitz-borogatásban folytassuk utunkat. Az utolsó pont, tudniillik az út folytatása, igen fontos. A testi munka, a gyors gyaloglás testünk hőtermelését jelentékenyen fokozza, és nemcsak a lehűlést teszi kisebbé, hanem a tapasztalás szerint a meghülés veszedelemét is jelentékenyen csökkenti. Hiba tehát átázottan kocsiba ülni vagy átázott ruhában megpihenni.

Ha alkalmunk van valami hajlékba betérni, czélszerű levetkőzni, megtörülközni és csak a tűznél megszáritott ruhába öltözni újra, de testünknek mozgás útján történő fölmelegítéséről ilyenkor sem szabad megfeledkezni.

Forró ital, tea, limonádé megszünteti az ereknek a hideg hatása alatt beálló görcsöt és ezáltal úgy látszik meghülés-ellenesen hatnak. Rövid ideig tartó meleg vagy forró fürdő igen nagy fáras, vagy tartós borzongás esetén jó.

A lábbeli megázaradására s a láb fölmelegedésére is ügyelnünk kell, mert ez a nagy fölszínű, de melegtermelő izmok nélkül való, s gyakran rossz vérkeringésű testrészt gyakran igen nehezen melegszik föl. Ajánlatos a forró lábfürdő, a láb erőteljes megdörzsölése durva ruhával, sóborzseszszel, denaturált szeszszel vagy hóval.

A megázás különben sokkal ritkábban okoz betegséget, mint sokan gondolják. Gyakorlatos katonák, turisták, a szabadban dolgozó munkások, földművesek,

gyakran bőrig áznak, s ettől ugyan nem lesz semmi bajuk. Mint pontos megfigyelés, különösen bizonyító erejű a következő eset, melyet O. Rybák dr. ismertetett. 1912 június 2-án a prágai tornaversenyen 5445, 6–16 éves iskolásgyermekeket a tornatérén 46 percig tartó záporosó ért. A levegő hőmérséklete 26,2 fokról 11,5-re szállott le, a levegő nedvessége 60-ról 94 százalékra nőtt. A bőrig ázott gyermekek az eső után teljesen átázott polgári ruhájukba öltöztek s részben kocsin, részben gyalog távol eső otthonukba indultak, miközben a legtöbb megegyeszer megázott. A nedvesség és hideg 2—4 óra hosszat hatott a gyermekekre. Mintaszerű pontossággal ellenőrizték a határfelzer gyermek egészségét a következő időben, s megállapították, hogy hét napon belül csak tizenkét könnyű jellegű megbetegedés fordult elő, s ezek is oly természetűek voltak, hogy legföljebb ötöt lehetett némiképen a megázásból eredő meghűléssel magyarázni.

A megázás tehát, mint betegségokozó tényező, rendszeres körülmények között jelentéktelen, s az egészséges embernek, még ha nem is valami nagyon edzett, nem kell tőle félnie.

KÉPEINKHEZ.

A kivándorlók ellenőrzése.

Még alig mult pár évtizede, hogy hazánkból az Amerikába való kivándorlás nagyobb mérvben megkezdődött. A mult század nyolczvanas éveiben még csak imitt-amott akadt egy-egy vállalkozó szellemű magyar, a ki elszánta magát a nagy utra; más azonban, ha csak itthon rossz fát nem tett a tűzre, a mi miatt, hogy a raboskodást elkerülje, menekülnie kellett valahova s utja éppen a tengerentúrra vezetett, nem igen kísérelte meg a kivándorlást.

Akkortájtban még jobb napok jártak a kivándorlókra odaát. A szorgalmas, ügyes munkás pár év alatt esinos összeget gyűjthetett össze s küldözge vén itthonmaradt hozzátartozóinak keresete feleslegét, csakhamar hirtelint a dollárok hazájában tapasztalt jólétnek s úgy ezek révén, mint a kivándorlási hiénák csábításai folytán, mindig többen és többen vették kezökbe a vándorbotot, csapatostól hagyták itt a régi hazát, a szülőföldet, a minél előbb való meggazdagodás reményében rövidebb-hosszabb időre úgy, hogy a mult évtizedben már törvényileg kellett szabályozni és korlátozni a kivándorlást.

Azota, bár egy ideig a tengerentúli gazdasági válság és a bevándorlásnak ott is megnehezített körülményei, itthon pedig a törvénnyel való szabályozás korlátozták a kivándorlást, mégis annyira megszapordott a kivándorlók száma, hogy a mult évben való mozgósítási viszonyok miatt már külön a célra szervezett határesendőrségre kellett bízni a kivándorlás ellenőrzését és az utlevelek kiadását is korlátozták, hogy a tartalékos hadikötelesek és népfelkelők, a kikre esetleg szükség lehetett volna itthon, ki ne menekülhessenek katonai szolgálati kötelezettségeik elől.

A jelen színmunkában közölt képeken a júnoshegyi állomáson való ellenőrzés egyes mozzanatait mutatjuk be olvasóinknak, a mint a határszélhez már közeledő vonatok utasait a határszéli esendőőr átvizsgálja. Végigjárja a harmadosztályon kocsikat s mindenkit igazolásra szólít, előkéri utlevelét s bizony alig akad vonat, a melyen kivándorlók nem volnának s köztük sok katonaköteles férfi, a kik nem annyira munkakeresés céljá-

ból, hanem inkább a katonáskodás elől kísérlék meg a kiszökést.

A esendőőr azután Turócszentmártonban leszállítja az utlevél nélküli férfiakat s átadja a határszéli rendőrkapitányságnak, a hol jegyzőkönyvet vesznek fel velök s 10—15 napi fogházra ítélik, azonnal fogdába is teszik őket, büntetésük letöltése után pedig viszaküldik illetőségi helyeikre.

Igy megy ez naponta, éjjel-nappal, hazánk minden határszéli állomásán s bizony sok dolgot adnak az ott beosztott bajtársainknak, hogy a mindenféle ürügyek alatt menekülni szándékozó kívándorlókat leleplezhessék és a kiszökésben megakadályozhassák.

HIREK.

Augusztus 18. Hajnali öt órakor a Gellért-hegy ormáról 24 ágyúlövés, zenés ébresztő és az ünnepi harangok zúgása jelezték a székesfővároban Ő császári és apostoli királyi Felsége legfelsőbb Hadurunk 83-ik születésnapjának felvirradását. A csapatok kivonulása és a szokásos vérmezői díszszemle, a kedvezőtlen időjárás következtében, e nagy napon elmaradt ugyan s így a katonai ünnepség csupán a Ludovika Akademiában, a végzett akademikusok felavatásával kapcsolatosan nyújtott a szemlélőknek lélekenyelő látványt. Az ünnep egyházi része délelőtt a budavári helyőrségi- és a koronázó Mátyás-templomban folyt le, a katonai és polgári előkelőségek részvételével, amelyen a külföldi hatalmak képviselői is teljes számban részt vettek. A hálaadó istentisztelet után a miniszterelnök a miniszterelnöki palotában, a hadtestparancsnok pedig a Hungária-szalodában adott ebédjeiken látták vendégül a katonai és polgári előkelőségeket, a melynek során a miniszterelnöknek az ünnepelt és világszerte nagyrabecsült Uralkolónkra mondott pohárköszöntőjét is 24 ágyúdörgés jelezte. A lobogódíszat öltött városban levő laktnyak legénysége szintén ünnepi hangulatban költötte el az e napon hagyományosan szokásos ünnepi ebédjét, benső fogaszt küldve a Mindenhatóhoz, hogy a népe millióinak sorsát atyai felelősséggel szívén viselő, bölcsen uralkodó Királyunkat és legfelsőbb hadurunkat még igen soká éltesse!

«Személyleírás a bűnvádi eljárás céljaira» ezimen egy könyv került ki a sajtó alól, mely a m. kir. igazságminisztérium folyó évi 9900/1913. I. M. számú rendeletével megállapított új személyleíró módszer alkalmazását, valamint a használandó új írlap kitöltési módját ismerteti. A könyv, mely a hivatkozott igazságügyminiszteri rendeletnek gondos tanulmányozás utánai alapos ismertetése s e téren oly hézagpótló, hogy annak ismerete nélkül az új módszer szerinti, helyes személyleírás, amely egyébként Bertillon világhírű antropometrikus rendszerén van felépítve, ugyszólván el sem képzelhető. A 95 oldalra terjedő és 55 szemléltető ábrával is kiegészített könyv határozottan értékes utmutatója mindazoknak, kik a nyomozó szolgálat terén mozognak s a kik hivatásuk iránt csak a legesélyesebb érdeklődéssel is viseltetnek, mert ezen könyv, világos leírása és egyésgesítő iránya, valamint képletes magyarázata által, már rövid tanulmányozás után, mintegy a nyomozó szeméi elő állítja és ezáltal természetesen könnyebben felismerhetővé is teszi a nyomozottat. A könyv szerzője besenyői László Béla főhadnagy, oktatótisz Székesfehérváron, ki szakirodalmunk terén már nem ismeretlen, s kinek e műve, — mely a nyomozás ügyét határozottan egy nagy lépéssel vitte előbbre — méltán

ronja a figyelmet magára. A keménykötésű könyv bolti ára 3 korona. Hivatalos hasznúakra szerzőnél rendelve 2 korona.

Baleset. Hilák Ferencz bátorkeszi örsbe i csendőr ez. őrmester, augusztus 9-én Tóth József dunamocsi lakosnak, ki régi ismerőse volt, egy forgópisztolyt vitt ajándékba. A forgópisztoly, miközben annak kezelését az őrmester Tóthnak magyarázta, vigyázatlanságból elszűlt és a lövedék Tóth mellébe hatolva, azt életveszélyesen megsebesítette. Tóth az esztergomi kórházba szállíttatott. A baleset pedig bírói vizsgálat tárgyává tétetett.

Fegyelmi zavar. Gál Sámuel alvinczi örsbeli csendőr, augusztus 11-én a városból ittasan hazatérve az őt emiatt kérdőre vont őrsparancsnok ellen kardot rántott s azzal az őrsparancsnok védelmére siető Csiki Domokos csendőrt lábszáron megvágva, súlyosan megsebesítette. Gál csendőr elfogtatván, ellene a hadtörvényszéki eljárás, vizsgálati fogságba helyezése mellett, elrendeltetett.

Kérelmek. Kóta Lajos, Újradon állomásozó csendőr kéri Erdős Lajos csendőr ez. őrmestert, ki az altiszti tanfolyamot 1912-ben Szegeden végezte, hogy címét egy fontos ügyben közölje vele. Józsa István, Dicsőszentmártonban állomásozó csendőr kéri az altiszti tanfolyamot 1911 tavaszán hallgatott Csatlós János csendőr ez. őrmestert, hogy címét egy szinten fontos ügyben mielőbb közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az európai népek átlagos életkora. A «Revue Medicale» kimutatása szerint valamennyi európai népek átlagos élettartama 39 évi. A közlemény megszokott francia területességgel Ausztriát és Magyarországot ismét egy talap alá foglalja. A kimutatás szerint Svédországban a lakosok átlagos életkora 50 év és két hónap, Norvégiában 47 év és hat hónap, Dániában 48 év és két hónap, Írországban 48 év egy hónap, Anglia és Skótszágban 45 év és öt hónap, Belgiumban 44 év és tizenegy hónap, Svájcban 44 év és négy hónap, Hollandiában 44 év, Oroszországban 43 év és hét hónap, Franciaországban 43 év és hat hónap, Németországban 39 év és négy hónap, Olaszországban 39 év és két hónap, Portugáliában 36 év, Romániában 35 év és tizenegy hónap, Görögországban 35 év és négy hónap, Ausztriában és Magyarországon 34 év és két hónap, Bulgáriában 33 év és hét hónap, Törökországban 33 év és négy hónap, Spanyolországban 32 év és négy hónap. A Bulgáriára és Törökországra vonatkozó adatokban természetesen nincsenek benne a lefolyt báboruk öldöklő emberpusztításai.

A legnagyobb élettartalmú Svédország és a legkisebb Spanyolország között az átlagos különbség 17 év és tíz hónap. Mindamellett jellemző, hogy 60—100 évesek mindkét országban egyenlő arányszámban vannak. Eből az következik, hogy az életkor nagy különbsége a fiatalabb nemzedék nagyobb számban való elhalálása által áll elő. Jelentős szerepe van itt a gyermekek aránytalan nagy halálozásának. Spanyolországban gyermekhalandóság igen nagy. A gyermek, illetőleg a csecsemőhalandóság szoros összefüggésben van az anyatejjel való táplálással. Svédországban a csecsemők 89 százaléka anyatejjel vagy dajka által táplálják; az üveggel való táplálás nagyon ritka. Angliában 77 százalék, Hollandiában 65 százalék, Franciaországban 61,5 százalék, Németországban 58,5 százalék, Olaszországban

57 százalék és Spanyolországban 52 százalék a természetes táplálásban részesülő gyermekek arányszáma. Ez a skála teljesen vág az átlagos életkor adataival.

Az erkölcsös Amerika. A newyorki hatóság a nyilvános táncz helyek számára újabb rendeletet bocsátott ki, mely szerint a pinczéréknek az egyes női vendégekkel szemben különös figyelmet kell tanusítani. Ha a nő egyedül jelenik meg a táncz helyen, a pinczérnek nem szabad megengedni, hogy idegen úr közelébe hessen hozzá, viszont az sincs megengedve, hogy az egyedül lévő nő idegen úrral mulathasson. Az ilyen tilalmak valóban nevelésesek azzal a ténnyel szemben, hogy a hatóság nyugodtan tűri, hogy Newyork város legelőkelőbb hivatalnokai leánykereskedelemmel foglalkozhassanak.

Repülőgép a földmérés szolgálatában. Az utolsó két év óta gyakran vetődik föl az eszme, hogy egyes vidékeket, a melyeket nehéz megközelíteni vagy a hol buzamosabb ideig való tartózkodás több okból lehetetlen, repülőgépről vagy légbajóról kellene fölmérni s így készíteni róluk térképet. Egy német katona-pilóta most memorandumban részletesen kidolgozott tervvel áll elő, hogy az aviatikai csapat számára csupán ezen a módon készítsenek új térképeket. A terv kivitele csupán pénzkérdés, azaz, mondja az ötletes katona-pilóta, miután a katonaság számára mindig van pénz, nem is kérdés. Az olasz-török háború alatt az olaszok, a kiknek Tripoliszról meglehetősen gyér térképük volt, ezen a módon, repülőgépről és légbajóról csinált fölvételek alapján készítették térképeket, a melyeknek kitűnő hasznát vették a háború ideje alatt, de hasznát látják most is.

Villámcsapások. Az utóbbi hetekben elvonuló zivatarok ismét számtalan példát nyújtottak arra, hogy a fák alá menekülő embereket rendszerint agyonsújtja a villám. Ügylátszik, még mindig nem méltányolják kellőképen a rég idők óta gyűjtött tapasztalatokat és sokan akadnak, a kik egyenesen belerohannak vesztükbe. Nagyvárosban általában véve ritkán fordul elő villámcsapás, valószínűleg azért, mert a felhők elektromossága számtalan alkalmat talál a csendes kiegyenlítődségre. A magasan kiemelkedő építmények, mint például a templomtornyokat, kéményeket is megkiméli, noha ezeknek legtöbbször villámbaráttal is el van látva. Rebizonyult tény, hogy a táviró- és telefonhálózatok a nagyvárosokban nem bogy fokozzák, sőt ellenkezőleg, csökkennek a villámcsapás veszélyét. A ki tehát zivatar idejében egy táviró- vagy telefonhálózattal borított házban tartózkodik, meglehetősen biztonságban érezheti magát. Éveken át tett megfigyelések bizonyítják, hogy a villámcsapások száma a zivatar tartamához viszonyítva jelentősen csökken a olyan helyeken, a hol a táviró be van rendezve, mint olyan helyeken, a honnét hiányzik; továbbá, hogy a villámtól sújtott lényeket sohasem érte a távbeszélő vezetékek közelében a szörénység. Ezeket a megfigyeléseket számosan megerősítették már. Ellenben másképpen alakulnak a viszonyok az országutakon meg a falvakban: itt sokkal nagyobb a villámcsapás eshetősége és a szabadban tartózkodó emberek sokkal jobban ki vannak téve a veszedelemnek, mint azok, a kik zárt helyen tartózkodnak. A legnagyobb veszélyben természetesen azok forognak, a kik a zivatar idejében fa alatt keresnek menedéket. Ebben az esetben a fa mineműsége, valamint a talaj alkotórészei is fontos szerepet játszanak. A villámcsapás iránt legfogékonyabb a nyírfa és a tolgafa, a szilfa, míg a fenyőfa kevésbé fogékony.

a bükkfa pedig még kevésbé. Mint a tapasztalatok bizonyítják, sok függ attól is, hogy a fák egyenes sorban, csoportokban vagy erdőséget képezve állnak e. Leggyakrabban az egyenes sorban álló fákat éri a villám, ezek közt is a nyárfa foglalja el az első helyet. A fenyőről azt tartja a néphit, hogy biztos védelmet nyújt, de ez a fölfogás téves. Nagyon elterjedt az a vélemény, is, hogy zivatar idejében különösen veszedelemes az erdőben a tartózkodás, általánosságban véve ez szintén nem igaz, mert a tapasztalat szerint zárt területen, egyenlő magas fák között is viszonylag ritkán fordul elő villámcsapás. Csak ott ólálkodik a veszedelem, a hol a fák közt nagyobb tisztások terülnek el vagy ott, a hol egyes fák jóval magasabbak, mint a többiek. Az erdőbe csapó villám azonban föltétlenül csak egy fát sújt, a melynek gyökerei aztán levezetik a földre. Eből meg lehet állapítani, hogy a fák közt tartózkodó ember még az erdőben is kikerülheti a villámcsapás veszedelemét.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennéltozva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Özvegy járásiörrmesternő. 1. Az 1912 előtt elhalt egyének özvegyei nyugdíjának 20%-os emelése az 1912. LXV. t.c. 81. §. utolsó bekezdése értelmében a nevelési járulékra nem vonatkozik. 2. Sem az ideig, sem jövőre nem kapnak engedélyt.

52. 1. Nincs kilátás. 2. Nem jár.

1001. Szegénységi bizonyítvánnyal esetleg a gimnáziumban is megkaphatja.

Nyugdíjas. Nyugdíjemelésre nincs igénye.

Érdeklődő. Őszszel közszlekedésekről még nem nyilatkozhatunk.

Kiváncsi 10. Kérését nem értjük. Fejezze ki magát szabatosan.

Ungvár. 1. Egyenruhához öltözköztetés jár. Nem értjük azonban, hogy teljesíthet egyenruhában próbaszolgálatot. 2. Csak az viselheti, a kinek igényét az előjárók megállapították és megállapították. Forduljon tehát azokhoz. 3. Az 1912. LXV. t.c. 42. §. értelmében megszűnt a sebesülési pótdíj. 4. A közszolgai előjárásának adja át.

7. Sorsjegye nem nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedres Bárány Haza! allábornagy!

Kitünő szolgálata elismerésül Önnek I. osztályú vaskoronarendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bad-Ischilben, 1913. évi augusztus hó 12-én.

Ferenc József, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi aug. hó 14-én Bad-Ischilben kelt legfelsőbb elhatározásával, kitünő szolgálata elismerésül legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a katonai érdemkeresztet:

Tirts Béla századosnak, a II. számú csendőrkerületnél. Ő császári apostoli és királyi Felsége egyttal legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy alább megnevezett egyéneknek, kitünő szolgálataik elismerésül a legfelsőbb megelégedés kifejezése és pedig:

Szőke Béla századosnak és

Kolba Oszkár főhadnagy, a II. számú csendőrkerületnél, tudtul adassék.

Ő császári és apostoli királyi Felsége ugyanezen legfelsőbb elhatározásával az alább megnevezett egyéneknek, kitünő szolgálataik elismerésül, legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet:

Suba Béla őrsvezető ez. őrmesternak, a II. számú csendőrkerület állományában;

az ezüst érdemkeresztet:

a következő őrsvezető ez. őrmestereknek:

Galicza Mihálynak,

Bara Gábornak és

Vadász Károlynak a II. számú csendőrkerület állományában.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapírokra.

Családi bázak és telepek létesítése.

részhelyettesaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletítés ellenében.

Külföldi pénznemek értéke és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lejárta mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynek a betét az 1. pontban jelzett, meztársi időt ki nem köti, 5% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék, értékeket részvényekre.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy elzálogosítottak ellenében, jó nyereséggel kamattal, mellett. Utalványok, intézkedések és chequék beszedését vállaljuk igen megcsökkent költségek felszámításával.

Vesszünk és adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Vargyas Antal őrmester, Szőke Zakariás csendőr cz. őrmester és Ferencz József csendőr, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiváló eredményes működésükért és példás magaviseletükért.

Rebrán Péter őrsvezető cz. őrmester. Papp Mihály és Szántó Antal csendőrök, az 1912. évben Teichmann József sóváradi lakos sérelmére elkövetett 13,000 korona értékű lopás tetteseinek 97 órán át fáradságot nem ismerő, lankadatlan szorgalommal és kitartással teljesített leleményes és körültekintő nyomozás során eszközölt kézrekerítéséért.

Patakfalvi Mihály járásőrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes működéséért és ügybuzgóságáért, őrsének példás rendbentartásáért és minden irányu használhatóságáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Csibi Ferencz őrsvezető cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért.

Orbán János próbcsendőr, ki az 1912. évben Teichmann József sóváradi lakos sérelmére elkövetett 13,100 korona értékű lopás tetteseinek 97 órai fáradságot nem ismerő lankadatlan szorgalommal és kitartással teljesített nyomozás során eszközölt kézrekerítésénél járőrvezető őrsparancsnokát hathatósan támogatta.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Lugosi Longin, Paracetic József, Bulyovcsics Gergely, Világos József, Kovács Albert, Illés István, Pintér József, Koltai János, Székely Lajos, Németh Miklós, Frank Szilveszter, Szabó Ferencz II., Adámovics Márk, Hann János, Szabó István III., Berki József, Domány János, Kozma Sándor, Hebők János, Varnyu Sándor és Lévai Sándor; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tóth Ferencz I., Lovász Ferencz, Adám János, Kanihsai György, Butor József, Varga Sándor L., Simon János I., Szabó Lajos I., Busa Vendel, Gulyás Mihály, Pulai László, Deli Győző, Kulóczi György, Pál János I., Skoda György, Bíró Domonkos, Horváth István X., Németh István II., Illés János, Ilencz János és Kolozsi Péter csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Jakabos Pál őrsvezető cz. őrmester. Erőss Gizellával, 1913 junius 25-én. Nyujtódon.

Koroján János őrsvezető cz. őrmester, László Anna Máriával, 1913 julius 19-én. Csikszerezdán.

Incze István őrsvezető cz. őrmester, Sipos Ilonával, 1913 julius 7-én. Aranyosfőn.

Varga Kálmán csendőr cz. őrmester, Sámel Erzsébettel, 1913 julius 20-án, Genesen.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Zsinka István őrsvezető cz. őrmester, Lang Teréz Annával, 1913 julius 12-én, Rigósfürdőn.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: Drabos Jónás csendőr cz. őrmester, Hrucsirik Gabriellával, 1913 julius 12-én, Besztercebányán.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Erdős András őrsvezető cz. őrmester, Jancsó Ida Juliannával, 1913 julius 6-án, Kézdiszentléleken.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: V. Varga Miklós csendőr cz. őrmester, Molnár Juliannával, 1913 julius 5-én. Hajduböszörményben.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 50 fill.
Íróasztalra dobozok a 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Blindzeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papírossal bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bementve küldhetők czímre és ugyan-

csak bementve küldöm vissza is — legjobban és szépen be-kötetnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánl.

Makó Károly

könyvkötő és 20K-án felüli magrendezőgyártó, Brassó, délszei portómentes k.

FOGAK

A kinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal ezimű fogműteremhez, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. Patent, szénpadlás nélküli fogszorok és egyes fogak. Csapos fogak, 22 kar. aranykoronák. Foghúzás félda emmentesen 2 K. Fogtömés arany, platina ezüst és ezementtel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. A általam készített fogak azonnal megszokhatók, rághatásukban minden alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívüli csók árak! Te ellen: József 41—16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME

Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kő- és állatcsimpészkek, figyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetőjére szolgáló lapokkal ellátva. Ára 60 fill. A kerületi parancsnokságok részben már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősítették.

Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 35. szám.

Budapest, augusztus 31.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre – – 12 korona

Félévre – – – 6 korona

Negyedévre – – 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az írásbeli oktatásról.

Irtó: Pajtás.

Az írásbeli oktatásnak az Általános szolgálati határozványok vonatkozó része szerint az a célja, miszerint minden csendőr elsősorban olvashatóan tudjon írni s mikor már kézírása külalakra jó, gondolatait érthető, összefüggő, szabatos formában tudja papírra vetni, hogy jelentéseket, tényvázatokat stb. helyesen tudjon elkészíteni.

A határozványok elősorolják még, hogy ki milyen osztályba soroltassék írása alapján s minő feladatokat végezzen a különböző osztályokba sorolt író: általános-ságban körvonalazzza az írásbeli oktatás végeredményeként azon határokat is, a melyek megkívánhatók minden írásban kiképzett csendőrtől.

Mi a jelzett utasításban foglaltatik, az mind jó és helyes, ahhoz nincs mit hozzátenni, sem abból elvenni s tulajdonképeni célom az írásbeli oktatásról értekezve, csak arra irányul, hogy megvilágítsam az említett szabály határozványainak a gyakorlatban való keresztültelét. Igyekeznék fogok az alábbiakban kifejtetni, hogy az oktatást vezetőknek mint kell alárendeltjével foglalkozni, hogy azt az írásra, illetve legfőként a helyes fogalmazásra megtanítsa.

Az írásra való tanítás, a mint tudjuk, nálunk a tanosztályban veszi kezdetét. Ennek az első írásbeli kiképzésnek csak az a célja, hogy a jellegzetes, magyaros betűformákat sajátíttassa el, ennek folyamánya lesz, aztán az olvasható, a külalakra eszmos írás.

Nagyobb dolog azonban a már eszmosan írni tudót a fogalmazásra megtanítani. Erre az eljárásra nincs szabályunk, utasításunk s az eddigi gyakorlatban az ilyen fogalmazásbani tanítás úgy történt, hogy a kezdő csendőr vagy próbacsendő egy másik idősebb társának, vagy őrsparancsnokának fogalmazványait olvagattatta s annak az alapján idővel egy ügyvezetőt jelentési, tényvázlati stb. formát, mintát jegyzett meg magának s aztán ezek szerint készítette maga is jelentéseit. Hogy ez így van, annak bizonyítására csak azt kell felemlítenem, hogy a csendőrök nagy általánossággal fogalmazványai kifejezésekben, mondatszerkesztésben, sőt szóról-szóra is majdnem hasonlítanak egymáshoz. Elvégre nem volna nagy baj,

ha csupa jó dologban volna ez, a nagy hasonlóság; de az a hiba, hogy éppen a hiányosságban, merov formaiúságokban, pongyola előadásban stb. útnak egymásra ezek az írásművek.

A már említett eljárás tehát nem célravezető és a mint a tapasztalat mutatja, a jövőre nézve sem kecses-tet eredménynyel. Eltekintve attól, hogy ha valaki a legjobb fogalmazási minták után tanulna is fogalmazni, nem lesz jó fogalmazó, mert a sablon megbotulásával elveszti önálló gondolkozási készségét; a formákra, a szabványos kifejezésekre fog súlyt fektetni és nem a lényegre. Gondolkozását lekötíti az elméjébe vésődött forma; a leírandó tárgy anyagát nem tudja áttekinthető formában csoportosítani, rendezni, már pedig e nélkül különösen egy feljelentési, vagy kivizsgálási jelentést helyesen megfogalmazni nem fog tudni.

Az írás az emberi gondolatoknak papírra tett hitható kifejezése. A mit írunk, abban benne foglaltatik a gondolkozásunk, felfogásunk, egyéniségünk. Írásunkról következtethetnek reánk: mert az írásbeli nem csak a szöveget, hanem az író lelkiéletét, tudását, szellemi tulajdonságait, vérmérsékletét és sok más egyebet lehet kiolvasni. Már most ha gondolkozásunk, felfogásunk kölcsönkért, akkor írásunk eredetiségben egyéniségünkől annyira elít, mint pl. a levelezési mintából másolt és átformált levél az egyéniséget kidomhorító, szinte érzelmeket tolmácsoló levélről.

Ha tehát alárendeltünket fogalmazni akarjuk megtanítani, akkor legelőször tanítsuk meg önállóan gondolkozni és helyesen, értelmesen beszélni. Helyesen csak az fogalmazhat, a ki józaniul gondolkodik, ítél és a mit elgondol, azt értelmesen, szabatosan előadni is tudja.

Figyeljük csak meg, hogy természetesen eszi, helyesen beszélő emberrel ha valumit leíratunk — eltekintve a helyesírási szempontoktól — mennyivel jobb, természetesebb és érthetőbb fogalmazást kapunk, mint a mestertől, ezikunyas kifejezéseket elanjtított, tudhatkos félművelt embertől. A próbacsendőörök első írásműveim, az életleírásokon megfigyelhetők ezek.

Mikor fogalmazni tanítunk, ne a helyesírási szempontokat nézzük, mert ez csak másodsorban következik. Ne az ékezetet, vesszőket, szavakat, szórendet javítgassuk csupán azt remélve, hogy ezzel megtaníttuk alárendel-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
az. ág. kir. udvari és hadsereg szállít. a Rákóczi-Tárogató feltalálójá, Budapest, II., Lánchíd-utca 6. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítására, véltat és becsoroltat. — Árjegyzék minden hangszerről külön köldetik.

tünkét fogalmazványt készíteni, hanem a mint említettem, szoktassuk először a gondolkodáshoz, a gondolkodás fegyelmezéséhez, hogy a mit gondol, azt értelmesen elbeszélni tudja. Ezt úgy érjük el, ha társalgunk vele, ha beszélgetjük. Pl. a kezdő csendőr vagy próbacsendőr alárendeltünknek mikor szolgálatba kivezényeljük, meg-hagyjuk, hogy figyeljen meg jól mindent, véssse jól az emlékébe, esetleg jegyezze fel, hogy merre járt, mit látott, kivel mit beszélt, hogy bevonulása után élményeit értelmesen elbeszélni tudja.

Elbeszélni tudni valamit helyesen, ez a lényeg, a mire nagy súlyt kell helyezni, mert a feljelentésekben is időbeli sorrendben felsorolva az eseményeket, mozzanatokot, elbeszélő formában írjuk le a nyomozás során megállapítottakat.

Ennél az elbeszélésnél aztán figyelemmel kell lenni arra, hogy rövid, értelmes, kerek mondatokban beszéljen a tanítványunk. Erre a célra igen jó szolgálatot tesz az Argay-féle szépirási mintalapok mondatszerkesztési része, melyből könnyen megértethetjük tanítványunkkal, hogy milyen formájú elbeszélést kívánunk tőle. Eleinte csak egyszerű bővített mondatokban szabad megengedni az elbeszélést; később aztán minden mondat szerkezeti formát is gyakorlatba vehet, de természetesen csak akkor, ha azokat a nyelvtan szabályai szerint megismertettük már vele. Szóval a nyelvtan és a mondattan ismereteit az elbeszélni tanítás keretében kell elsajátíttatnunk, úgy, a mint pl. a gyermekek a beszéd- és értelemgyakorlatot végzik.

Elbeszélni tanítva ily módon alárendeltjeinkkel megismertetjük a helyes kifejezést, a hanghordozást. Mindkettőnek gyakorlati hasznát veszik, mert írásközben aztán tudni fogják, hogy egyes szavakat hogyan, milyen és hány betűvel kell leírni, feltéve, ha már helyesen beszélni megtanultak. A hanghordozás elsajátítása folytán pedig a fül hozzászokik a jó olvasáshoz: tudja, hogy vesszőnél, pontnál mit tegyen hangjával s viszont írásközben a hanghordozás alapján megtudja ítélni, hogy hová milyen ékezetet, jelet stb. kell alkalmaznia. Ezt különben úgy is elsajátíthatja, ha elbeszélés közben az írásjeleket is hangoztatjuk vele. Pl. a fiatal csendőrrel szolgálatbani tapasztalatait ilyen formán beszéltesük el:

„A laktanyából kiindulva — vessző — végighaladtunk a községen — pont. Utközben nem észleltünk említésre méltót — pont. A faluvégi csárdánál a kocsmáros behívott bennünket — vessző — mert egy gyanusnak látszó ember volt az ivóban — pont. Felhívásunkra az idegen igazolta magát — pontosvessző — elbocsátottuk — gondolatjel — s utunkat tovább folytattuk — pont.”

Az elbeszélni tanításnak ezzel a módjával a helyes kiejtést, a mondat szerkesztést, az írásjelnek gondolatban való alkalmazását lehet elsajátítani. Természetesen egyszerre ez nem történhetik meg. A mikor tehát már valamit értelmesen elbeszélteünk tanítványainkkal, akkor

hagyjuk meg neki, hogy most írja le az elbeszéléteket. A leírást lelkiismeretesen átvizsgálva kijavítjuk a tanítványunkkal a javított szöveget hangosan felolvastatjuk, hogy ezáltal az elbeszélés, az írás és a felolvasás közötti szoros összefüggést megértse.

Ha idővel tanítványunk ezen módon helyesen elbeszélni és leírni megtanult is, még mindig marad tanítani valónk. Hiszen a tulajdonképeni csendőrségi szempontból fontos fogalmazásról eddig nem is igen beszélünk. Ez tudniillik a látott, tapasztalt, hallott és ki-nyomozott adatoknak csoportosítása, rendezése, hogy azt írásban, a fogalmazványukba helyesen beleilleszthes-sük. Magyarázatként itt kiterjeszkelhetünk annak ismer-tetésére, hogy a nyomozó járőr bemondások, kikérde-zések, besugások alapján gyűjt össze egy igen vegyes, kuszált és zagyva anyagot, a melyből a csendőr csak a fogalmazni tudás erejével képes rövid, érthető, könnyen áttekinthető leírást készíteni.

Meg kell értetnünk tanítványunkkal, hogy a hatóság, előjáró parancsnokság csak akkor tudja hasznát venni írásbelinknek, ha az értelmesen, világosan és szabato-san van megírva. Tapasztalatból tudom, hogy legény-ségünk jó része elő szokott állani azzal a panasszal, hogy nem érdemes valakit feljelenteni, mert a hatóság úgy is felmenti. Ezek az emberek nem látják be azt, hogy semmiféle hatóság nem fogja felmenteni a bűnöst, ha a feljelentésben bűnössége világosan és érthetően bizonyítva van.

Egy példát említek. Hányszor lehet látni olyan fel-jelentést, a melyben a járőr a saját, meg a bizalmi közegelt neveinek részletes felsorolásán kívül, a mi sok-szor a jelentés terjedelmének egy harmadát teszi ki, joforinán nem mond egyebet, mint azt, hogy N. vagy Y. megölték. A megölés körülményeit csak úgy tárgyalja, hogy ez, vagy amaz volt a tettes: ennyi ember látta: ott a bűnjel; hát most hatóság büntesd meg. Kérdem, hogy bármelyik józan gondolkozású csendőr ha ilyen homályosan tájékoztató leírást kapna a bűncselekmény-ről, tisztában lenne az esettel? Ugy-e hogy nem? Mert bizony az ilyen jelentés hiányos, felületes elbeszélése az esetnek.

Tapasztalhatjuk az őrön panasztevők között is, ha megügyeljük, hogy akadnak olyanok, a kik értelmesen, helyesen tudják előadni a sérelmes esetet, a panaszt, úgy hogy szinte első hallásra tisztában vagyunk vele; mások viszont összebordanak tücsköthogarat, sok feles-leges lomot s a végén nincs tisztában vele az ember, hogy büntetendő-e az eset, vagy nem.

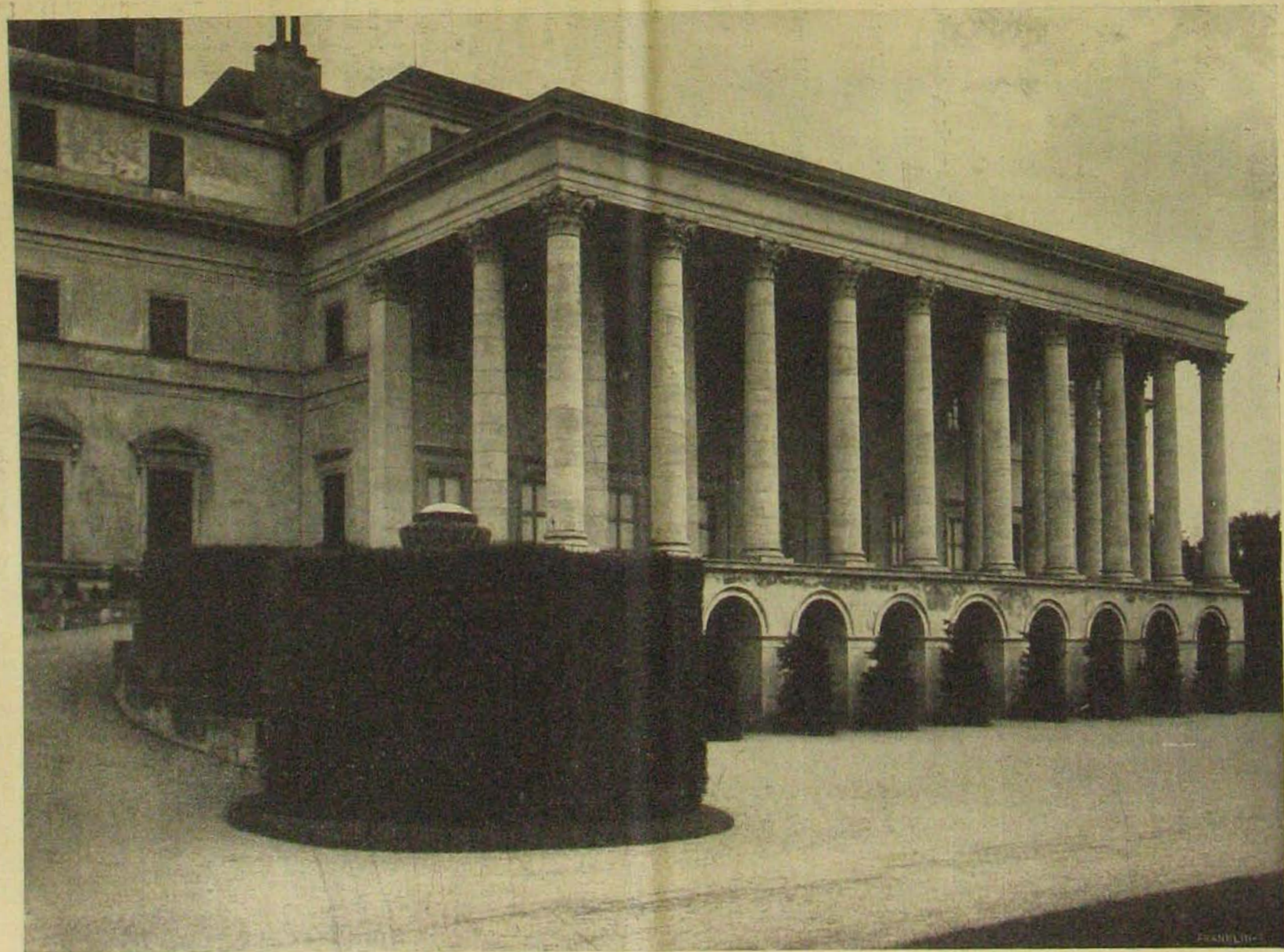
Igy vagyunk a feljelentésekkel is. De hogy a fent vázolt példára visszatérjünk: az emberi bulla még nem elég valakinek az elítéléséhez, ha nincs tisztázva, hogy gyilkosság, szándékos emberölés, gondatlanság, testisértés, jogos védelem, vagy más, az eset beszámít-hatását kizáró, vagy súlyosbító okok forognak fenn.

Ha fáj a feje

ne telorázzak, hanem
használgon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Eszterházy herceg kismartoni parkjából. — A kastély a park felől.

Ha bíró vagy ügyész volnánk, ugy-e bár hasonló jelentés alapján magunk sem emelnénk vádat? Ellenben ha értelmesen elbeszelnénk az esetet úgy, ahogy nyomozásunk során megállapítottuk s a melyben világosan kidomborítjuk a gyilkosságnál az előre megfontolt szándékot, az emberölésnél a szándékosságot, de nem az előre megfontolást stb. s mindezeknek röviden, tárgyilagosan a bizonyítékait is felsoroljuk, akkor jelentésünk értelmes lesz, akkor jelentésünknek sulya van bármely fórum előtt.

És ne higgye senki, hogy az így szerkesztett jelentések bosszuak lesznek; sőt, rövidebbek lesznek ama jelentéseknél, a melyekben az eset elbeszélését valamelyik tanu bemondásával kezdik, aztán másik, harmadik stb. bemondásával folytatják s a sok tanuvallo-mással teleírják őket, de magát az esetet ebből a sok írásból még sem lehet kihámozni.

A fogalmazni tudásnak az a foka, a mit megkívánhatunk minden jóra való csendőrtől, abban domborodik ki, hogy a nyomozás során összegyűjtött adatokat áttekintve, rendezve és összefoglalva úgy tudja jelentésében elbeszélő formában leírni, hogy annak alapján bárki világos képet alkothasson az esetről.

Ujságcikkekben egy-egy bűnügy leírása szintén elbeszélő formában van leírva, de ezt ne vegye valaki mintául, mert az ujság a szenzációra, az érdekes, meg-rázó stb. érzelmi hatásokra építve beszéli el az esetet és nem tárgyilagos, komoly részletezéssel, mint azt a törvényszakaszk kívánja.

Egy gyilkossági esetről a hivatalos feljelentésben nem fontos pl. a gyilkos dúlt ábrázatának leírása; a gyilkosság előtti és utáni lényegtelen mellékesemények elbeszélése, mert ez csak a szenzációra, újdonságra éhes ujságolvasónak kell, ellenben a hatóságnak semmi szüksége nincsen rá. Ezt jó megjegyezni és tudni, mert sok feljelentésben a csekély fontosságú események leírása tömegesen szokott szerepelni épen a lényeg rovására.

Az elbeszélés tanításánál te bát vigyázzunk arra, hogy tanítványunk tisztán megkülönböztetni tudja a törvényszakaszk szerint lényeges körülményeket az oda nem tartozó lényegtelenektől. Ha beszéd közben aprólékos részletekbe bocsátkozott, figyelmeztessük rá s fokozatosan szoktassuk hozzá, hogy mindent a lehető leg-tömörebben összevonva tudjon előadni.

Hosszu lére eresztve — a mint mondani szokták — ne engedjük meg tanítványunknál valaminek az elbeszélését, mert akkor oda jutnánk, hová az együgyű panaszos, a ki a szépapja házasságán kezdi a beszédet s egy óra alatt jut odáig, hogy a tehenét ellopták.

Röviden, értelmesen, szorosán a tárgynál maradva beszéltessek embereinket. Erre különösen sulyt kell helyezni s gyakorlására az utasítások egyes szakaszai-

nak rövid tartalom-kivonatát előadni, szintén feladat tárgyat képezheti. Ennek hasznát veszi aztán a csendőr nemcsak a fogalmazás tanulásánál, hanem az iskolázás-nál, társalgás közben; később az iktatásnál, hol rövid tárgykivonatokat, czimszavakat megválasztásánál már tájékozottsággal és gyakorlattal fog birni.

Mindaz, a mit elmondottam idáig, nem máról-hol-napra megvalósítható valami; de nem is lehetetlen eszme. Ha valaki lelkiismeretesen az itt vázoltak szerint kezd bele és folytatja a fogalmazásbani jártasság megszerzését, az ba nem is bónapok, de 1—2 év alatt feltétlenül meg fog tudni tanulni úgy fogalmazni, hogy sem előjárói, sem a hatóságok részére szerkesztendő és teendő fogalmazási munkák végzése nem fog neki nagy fejtörést okozni.

Mit kell tudni a csendőrnek a bűnvádi perrendtartásból.

Irtá: dr. Kármán Elemér, kir. járásbíró. (Folytatás.)

A perorvoslatok.

A bűnvádi eljárás ítélkezési részének további szakai: a perorvoslati szak.

A csendőrségnek ebben a szakban ugyan nagyon kevés a tevékenysége, de mindazonáltal, hogy teljes képet kapjunk az egész eljárásról, ezt a részt is néhány vázlatos szóban ismertetnem kell.

Említettük már, hogy *perorvoslat* általában véve annyit jelent, hogy ha valaki a bíró valamely határozatával megelégedve nincs, az újabb határozat kieszközölését keresheti. A perorvoslatoknak két csoportja van; egyik csoportba tartozó perorvoslatok azok, a midőn az, a ki a meghozott bírói határozattal nincs megelégedve, a felsőbb bírósághoz mehet az ügyével és ott kérheti újabb határozat hozatalát. Ez a csoport az úgynevezett *rendes* perorvoslatok csoportja, a melyek bármifélek, nevezetesen: *felbevezés, felfolyamodás és semmi-ségi panasz*. A másik csoportba tartoznak azok a perorvoslatok, a melyek ugyanannál a bíróságnál keresik az újabb őket kielégítő határozat meghozatalát. Ezek az úgynevezett *rendkívüli* perorvoslatok, és ezek két-félek: *újraolvasás és újrafelvétel*.

Nézzük már most ezeket az egyes perorvoslatokat külön-külön.

A nagykúti gyilkosság ügyében láttuk, hogy a vádlottak az esküdtbírósg ítélete ellen *perorvoslatot* jelentettek be. Ezzel kifejezésre juttatták, hogy az ítélettel nincsenek megelégedve. Ellenkező esetben, ha valakinek az ítélet ellen nincs kifogása, az neki megfelel, azt mondjuk, hogy abban megnyugszik, jogászai kifejezéssel élve, az olyan ítélet, a melyben az összes felek megnyugodtak: *jogerős*. Jogerős ítélet vagy végzés, egy-

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNél
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes újjegyzék ingyen. :: Telefon 68—59.

BUTOR

Örökzöld lombos fa.

Libanoni ezódrusfa.

Eszterházy herczeg klsmartoni parkjából

általán bírói határozat az olyan, a melyben mindenki megnyugodott, perorvoslatot senki be nem jelentett. Ezenkívül jogerős határozat az olyan is, a mely ellen nincs semmiféle perorvoslatnak helye. Ilyen határozat volt az, a melyet az N. ácsmester kárára elkövetett lopás esetében láttunk, nevezetesen a kir. törvényszék vádtanácsának rád alá helyező határozata, a mely ellen a Bp. 269. §-a értelmében nincs helye perorvoslatnak. Az ilyen határozatok is jogerősök.

A perorvoslatok három faja: a *felebbezés*, a *felfolyamodás* és a *semmiségi panasz*. Közönségesen a nép csupán a felebbezés kifejezést szokta használni és mindenféle olyan határozatra, a mely ellen perorvoslattal élni kíván, azt mondja, hogy *felebbezek*, de a törvényismerő ember különbségeket tesz a perorvoslatok e három faja között.

Eddig a bíróságnak kétféle határozatát ismertük meg, nevezetesen az *ítéletet* és a *végzést*. A felebbezés és a semmiségi panasz *ítéletek* ellen szóló perorvoslat, azaz felebbezésnek és semmiségi panasznak akkor van helye, ha valaki valamely bíróság *ítélete* ellen kíván a felsőbírósághoz fordulni újabb ítélet kieszközlése végett. A *felfolyamodás végzése* ellen szól, azaz *felfolyamodást* akkor jelent be a fél, ha valamely *végzés* ellen kíván a felsőbírósághoz orvoslásért folyamodni.

A felebbezés és a semmiségi panasz között ismét különbség van. Felebbezés az elsőbíróság *ítélete* ellen való perorvoslat. Ezt úgy kell érteni, hogy a járásbíróság *ítélete* ellen *felebbezés* van a kir. törvényszékhez, a kir. törvényszék *ítélete* ellen pedig a kir. ítélőtáblához. Ha a kir. törvényszék a kir. járásbíróság *ítélete* felett másodfokban határozott, valamint ép úgy, ha a kir. törvényszék *ítélete* felett a kir. ítélőtábla hozott újabb határozatot, akkor e másodfokú határozatok, *ítéletek* ellen most már *semmiségi panasz* a perorvoslatnak a neve, a melylyel a kir. törvényszék, vagy a kir. ítélőtábla másodfokúlag hozott határozata ellen a fél a harmadbírósághoz, vagyis a járásbírói ügyben a kir. ítélőtáblához, a törvényszéki ügyben pedig a kir. Kuria-hoz fordul.

A perorvoslatok rendje tehát a következő. A kir. járásbíróság *ítélete* ellen a felek felebbeznek a kir. törvényszékhez, innen pedig semmiségi panasszal elnek a kir. ítélőtáblához.

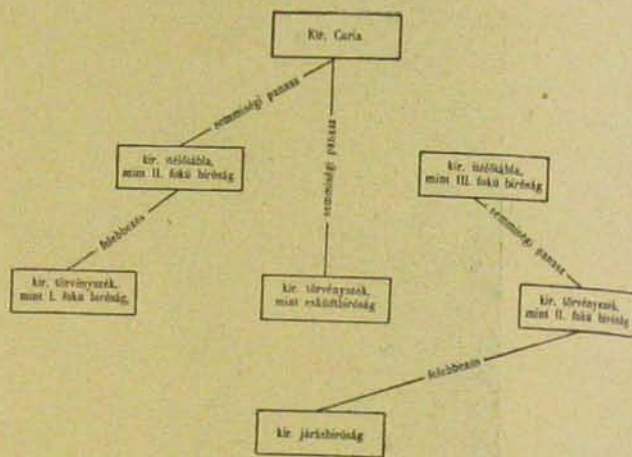
A kir. törvényszék *ítélete* ellen ismét felebbezést jelenthetnek be a felek a kir. ítélőtáblához, a kir. ítélőtábla *ítélete* ellen pedig semmiségi panaszt a kir. Kuria-hoz.

A járásbírói ügyben a kir. ítélőtábla, a törvényszéki ügyben pedig a kir. Kuria határozata azután végérvényes,

A kir. törvényszék mint esküdttörvényszék *ítélete* ellen nincsen felebbezésnek helye, csupán semmiségi panasznak a kir. Kuria-hoz. Ezekbe az esküdtszéki *ítéletek*be a kir. ítélőtábla egyáltalán nem folyhat bele, ezekben

az ügyekben csupán a kir. törvényszék és a kir. Kuria tehát az első- és harmadfokú bíróság hoz határozatokat.

A felebbezés és semmiségi panasz rendjét szemléltetően a következő ábra tünteti fel;

A felebbezés és semmiségi panasz között azonban nemesak az a különbség van, hogy az más és más bíróság *ítélete* ellen szól, hanem a kettő között van *belső* különbség is, nevezetesen azoknak a terjedelme tekintetében is.

Minden *ítélet*ben ugyanis tulajdonképpen kétféle rendelkezés foglaltatik. A bíróság *ítélete*ben tényállást állapít meg, vagyis megállapítja azt, hogy valaki a másikat bántalmazta, meglopta, megosalta, és részletesen megállapítja azt is, hogy milyen módon követte el ezeket a bűncselekményeket. Így például a P. Ferencz ügyében megállapította, hogy a fiú N. ácsmester lakásában ellopta a szekrénykulcsokat, lopott kulcsesetel kinyitotta a hálósobaszekrényt, és elvitte onnan azokat az értékeket, a melyeket ott talált. Ez a tényállás tehát tulajdonképp annak a megállapítása, hogy *mi történt*. Mikor a bíróság ezt megállapította, további ténye az, hogy meghatározza, hogy ez a cselekmény a törvénynek milyen rendelkezésébe ütközik, vagyis körülírja, meghatározza, hogy ez a tényállás, a vádlottnak a cselekedete a törvény milyen rendelkezését sérti. Ez az utóbbi a bírói jogászai munkája, a melyben meghatározza, hogy lopás esetén a Btk. 333. vagy 336. §-át, sikkasztás esetén a Btk. 355. vagy 359. §-át, csalás esetén a Bn. 50. §-át kell-e alkalmazni. Folytatva a példánkat, mikor a bíróság megállapította, hogy P. Ferencz mikor milyen értéket és hogyan lopott, kimondja, hogy a fiú a Btk. 333. §-ában, 336. §-ának 4-ik pontjában meghatározott lopás bűntetteben bűnös. Ezek szerint a bíró, a midőn valakinek a bűnösségét megállapítja, kétféle kérdést old meg: a ténynek a kérdését és a jogszabálynak a kérdését, a mindennapi kifejezést használva dönt a ténykérdés és a jogkérdés felett.

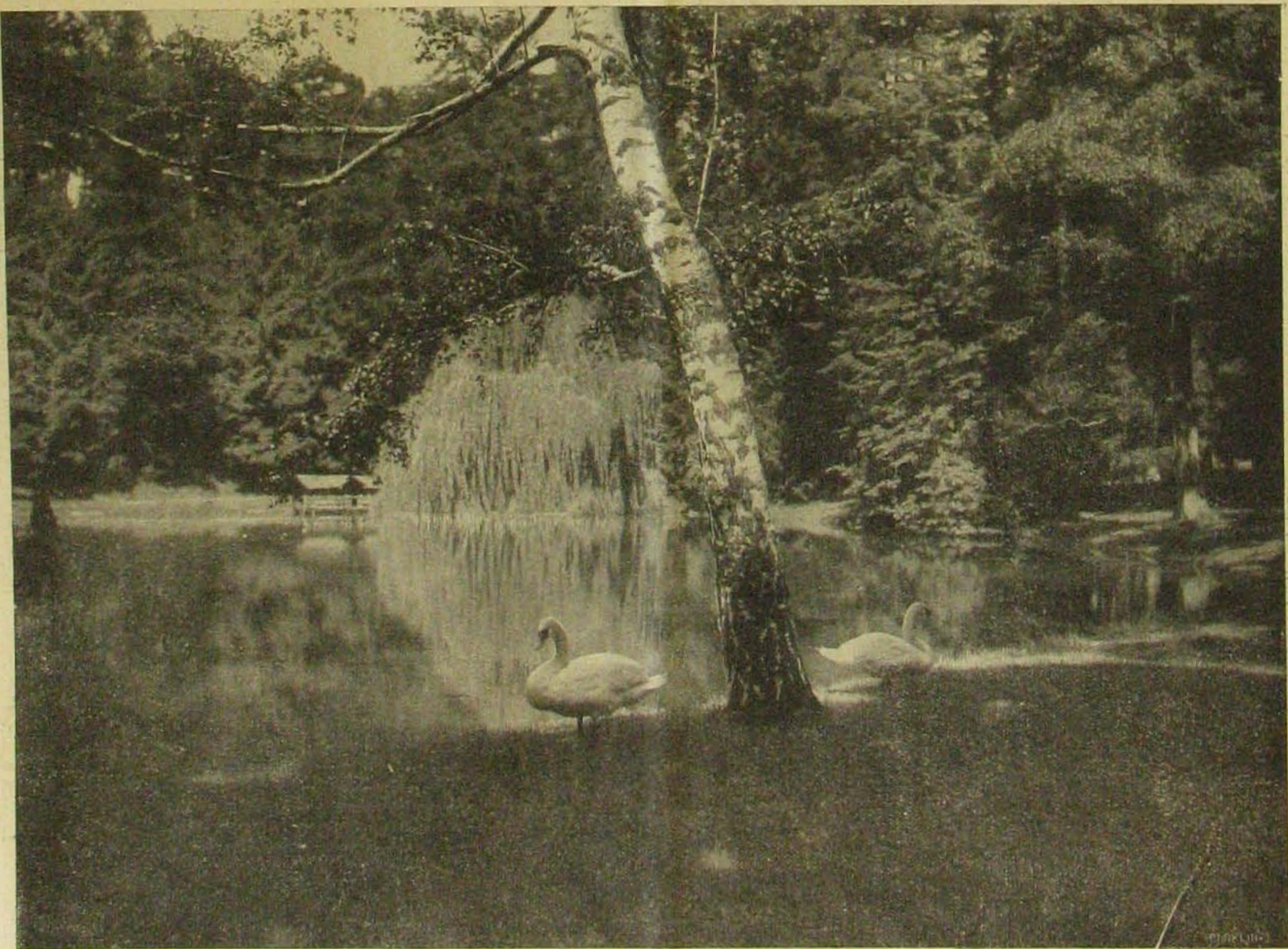
Ha ezt értjük, akkor nagyon könnyen megérthetjük, hogy mi a különbség a felebbezés és a semmiségi

POLGÁR SÁNDOR
orvos műszer- és kőtszer gyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutányosabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, kőtszerek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sűrítők, gummiharanyák, összes francia övszerek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadandó, mely tárgyak szükségeltetik.

Ezen hirdetés bekládása esetén 10% árkedvmény a Csendőrségi Lapok olvasóinak.

Eszterházy herceg kismartoni parkjából. — Tórészlet.

panasz között. A felebbezés megtámadja az ítéletben úgy a ténykérdés, mint a jogkérdés megállapítását. A törvény tehát megengedi azt, hogy az elsőfokú bíróság a kir. járásbíró, vagy a kir. törvényszék ítéletét a másodfokú (az előbbi esetben a kir. törvényszék, a második esetben a kir. bíróság) az egész vonalon: úgy a tények megállapítása, valamint a jogszabályok alkalmazása tekintetében felülbírálja és újabb határozatot hozzon. Ezért van az elsőfokú bíróság határozata ellen felebbezésnek helye.

Nem így van ez a semmisségi panasszal. A semmisségi panasz csupán arra a kérdésre vonatkozhatik, hogy helyesen alkalmazta-e az elsőbíróság a jogszabályt. A másodfokban hozott határozatok, azaz a kir. törvényszék, vagy a kir. ítélőtáblának felebbezések folytán hozott határozatainál a fél csupán semmisségi panaszt jelenthet be és csupán azt kifogásolhatja, hogy ezek a bíróságok helyesen alkalmazták-e a jogszabályt, de hogy ezek a bíróságok a tényállást hogyan alkalmazták, azt a fél már nem kifogásolhatja, és abban a harmadfokú bíróság, a mely a semmisségi panasz tárgyában van hivatalra határozni, már nem is bírálhatja felül.

Még jobban meg fogjuk ezt érteni, ha egy példát hozok fel.

A kir. törvényszék előtt az a vád, hogy A. B-t súlyosan megsebesítette, késsel megszurkálta és rajta olyan sérülést okozott, a mely két hónapi betegséggel eredményezett. A kir. törvényszék tárgyalásán megállapította, hogy A. azt a tettét valóban elkövette. A. azzal védekezett, hogy ő kénytelen volt B-t megsebesíteni, mert ez őt megtámadta, tehát jogos önvédelemből járt el. Tegyük fel, hogy a kir. törvényszék ezt beigazolván látta és felmentette A.-t, a vádlottat. Ezzel ellen az ítélet ellen felbuzgott a kir. ügyész, és a kir. ítélőtábla megváltoztatván a kir. törvényszék ítéletét, elítélte a vádlottat három hónapi fegháza, megállapítván, hogy olyan tények, a melyből a jogos védelemre lehetne következtetni, nem sorog fenn, vagyis nem látta beigazolván a bizonyítékokkal azt, hogy B. támadott A.-ra. Ezzel ellen az ítélet ellen most már semmisségi panasznak van helye, a mit A. be is jelentett. A kir. Kuria a semmisségi panaszt elutasította, a mi ismét annyit jelent, hogy a kir. ítélőtábla ítélete marad érvényes. Ennek az oka az, hogy most már a kir. Kuria abban nem lehet helyes, hogy be van-e bizonyítva az, hogy megtámadta-e a sértett vádlottat, avagy nem, csupán annak az egyetlen egy kérdésnek az elbírálásába szólhat bele, hogyha nincsenek olyan tények, amelyek azt bizonyítják, hogy B. volt az eredeti támadó, melyen törvényszakasza szerint kell bűnösnek kimondani a vádlottat.

Tudnunk kell azért, hogy a másodbíróság illetve a harmadbíróság hogyan intézkedik a felebbezések, illetve a semmisségi panaszok folytán.

A felebbezés folytán a kir. törvényszék, illetve a törvényszéki ügyben a kir. ítélőtábla tárgyalást tűz ki és ezen a tárgyaláson újra letárgyalja az ügyet. Ezen a

tárgyaláson jelen van a bíróság, azonkívül az ügyész és a vádlott, valamint ennek védője. A vádlott megjelenése azonban nem mindig kötelező, a vádlott el is maradhat. Ez alól csak egy kivétel van, nevezetesen, ha a vádlott az elsőbíróság előtt fel lett mentve. Ilyen esetben a vádlottnak a másodfokú bíróság előtt okvetlenül meg kell jelennie, a minek oka az, hogy távollétében senkit elítélni nem lehet. Ellenben védőnek minden kir. ítélőtáblai felebbezési tárgyaláson kell lennie és miután nem minden embernek áll tehetségében, vagy nem minden ember akar fogadni védőt, ennek folytán a törvény úgy rendelkezik, hogy itt a bíróság nevez ki az ügyvédok közül védőt. Ugyanígy van ez a kir. Kuria is. A kir. ítélőtábla és a kir. Kuria előtt ilyenénkép szereplő és a bíróság által kinevezett védő-ügyvédet hívjuk *közvédőnek*.

Ezen a másodfokú tárgyaláson a másodbíróság új határozatot hoz, ha helyesnek találja az elsőfokú ítéletet, azt helyben hagyja, ellenben ha azt nem találja megfelelőnek, megváltoztatja az elsőbíróság ítéletét és ennek folytán egy egész új ítéletet hoz. Ha azonban a másodbíróság úgy találja, hogy nincs eléggé tisztázva az ügy és új ítéletet nem hozhat, akkor elrendeli a további bizonyítást és pedig vagy úgy, hogy azt maga fogatosítja, vagy pedig reá bizza az elsőfokú bíróságra. Tanúkihallgatás tehát csak kivételesen fordul elő a másodbíróság előtt. Nyomkor fordulhat elő az az eset, hogy a csendőrség közreműködésére még a másodbírói eljárásban is van szükség, azaz a másodbíró, a kir. törvényszék, vagy a kir. ítélőtábla kiküldött bírójának segítségül a csendőr, vagy ezeknél a másodfokú bíróságoknál jelenik meg tanúként.

Az ilyen bizonyító eljárásra ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a melyeket a kir. törvényszék előtti elsőfokú eljárásban az előző fejezetben részletesen huzottunk.

A kir. ítélőtábla, valamint a kir. Kuria, mint harmadfokú bíróságok a semmisségi panaszt szintén tárgyaláson vizsgálják felül. Itt azonban bizonyításnak soha nincs helye. Ezen a harmadfokú tárgyaláson tehát nincs tanúkihallgatás, itt csak iratokat olvasnak fel és a felek ha jelen vannak, fel is szólalhatnak, de sem a megjelenésük, sem a felszólalásuk nem kötelező. A bíróság előndója ismerteti az ügyet és a bíróság a felek meghallgatása után, ha jelen vannak, határoz. Ez a határozat vagy abban áll, hogy a semmisségi panasz, vagyis a fél perorvoslatát elutasítja a bíróság, vagy pedig a semmisségi panasznak helyet ad; előbbi esetben az elutasítás annyit jelent, hogy a másodfokú ítélet helyes, helybenhagyatik. A másik esetben, ha a semmisségi panasznak a harmadbíróság helyt ad, ez annyit jelent, hogy megsemmisíti a másodbírói ítéletet. A megsemmisítés folytán ismét két eset lehetséges: a harmadbíróság teljesen új ítéletet hoz azon bizonyítékok alapján, a melyeket a két elsőbíróság összegyűjtött, vagy pedig a megsemmisítés folytán arra utasítja az elsőbíróságot,

hogy új tárgyalást tartson, új bizonyítékokat szerezzen be és hozzon újból ítéletet, ebben az esetben fordulhat elő ismét, hogy a csendőrségnek a harmadbírói eljárás folytán is van szerepe. Az ilyen esetek természetesen nem észszerűek, mert nagyon jól tudjuk, mit jelent az, ha évek múlva, mikor már bárom bíróság dolgozott ez ügyben, kell új ítéletet hozni és újra nyomoznunk. Ez is figyelmeztetés arra, hogy a nyomozás, az első fellépés körülményei és alapos legyen, mert a felületesség csupán újabb köllemetlen munkát okoz. (Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Alkohol és öngyilkosság.

Régen tudjuk már, hogy az alkoholnak nagy szerepe van az öngyilkosság elkövetésében. A legtisztábban akkor áll előtünk ez a belső kapcsolat, a mikor azt látjuk, hogy az italtól züllött ember, a ki érzi, hogy nincs ereje a fertőből való kieviezkedésre, elkeseredésében önkézével vet véget életének.

Az alkohol okozta öngyilkosságok másik faja az, a midőn a tettet sokszor akut mérgezés hatása alatt csökkent itélet, fokozott kedvhiány és ingerlékenység folytán követik el. A legjelentéktelenebb esemény, azó vagy kép fokozottan érzékenyíti vagy fölingerli az alkoholos embert. Az ugyancsak fokozott mozgékonyaságnál fogva az ilyen ember nyomban cselekszik is. Hogy magában vagy másban tesz-e kárt, ez tisztán egyéni különbségen múlik. Így a bűncselekmények, a testi sértés, emberölés és az öngyilkosság belső mechanizmusa majdnem egy. Egyéni különbségétől függ, hogy a fölingerült vagy kétségbeesett részeg ember a fölragadott kést magába, avagy másba szúrja, a mint ugyan csak ezen múlik, hogy a már teljesen züllött, nyomorgó alkoholista öngyilkossá vagy utonállónak legyen.

Harmadszor lehet az alkohol az öngyilkosságnak olyképpen az oka, hogy az embert elmebeteggé teszi, helyesebben azáltal, hogy olyan tüneteket idéz föl a melyek az alkoholos emberre nézve tűrhetetlenek. Így rémes hallucinációk jelentkeznek, főleg abszint ivása után, máskor igen mély melankólia mutatkozik, a mely képzelt veszedelmeket látta, vagy a valóságot aránytalanul megnöveli. Hogy az egyébként minden irányban jól tájékozódó és helyesen ítélő, sőt sokszor munkáját is pontosan végző ember teljesen kétségbeesik és meg akar halni, orvosilag könnyen érthető.

Az alkohol ellen küzdő orvosok érdekes statisztikát készítettek a melyben szembeállítják valamely ország öngyilkosainak számát az illető állam alkoholfogyasztásával. E szerint öngyilkossá lesz egy millió ember közül: Dániában 257, Svájcban 211, Franciaországban 210, Németországban 207, Ausztriában 163, Belgiumban 114, Svédországban 107, Magyarországon 105, Nagybritanniában 78, Norvégiában 66, Hollandiában 52, Olaszországban 47, Finnországban 41 és Oroszországban 29 ember. Dániában, a hol legnagyobb az öngyilkosok száma, legnagyobb mértékű az alkoholizmus (abszolút alkoholban 14 liter évenként és fejenként.) Finnországban, a hol legkevesebb az öngyilkosok száma (Oroszország adata megbízhatatlan), az alkoholizmus is a legalacsonyabb (abszolút alkoholban 1 liter évenként és fejenként). Magyarország öngyilkossági adatai 1892—1895-ig átlag évenként 1 millió lakosra 105; ez megfelel alkoholfogyasztásunknak is.

Magyarországon egyébként az öngyilkosságok száma a következő volt: 1889-ben egy millió lakosra esett 159 öngyilkosság, 1892—1895-ben átlag 105. 1896—1900-ban 152, 1902-ben 165 és 1903-ban 175 öngyilkosság.

Az alkoholfogyasztás és az öngyilkosság összefüggésére érdekes világot vet az angol és norvég statisztika. 1857 óta az alkohol-fogyasztás mindkét országban igen megnövekedett. Az alkohol pusztításainak arányáról leginkább ad számot az Angliában iszákoskodás miatt elítéltek száma. Ezekkel szembeállítva, az öngyilkosságok táblázata ez:

1,000,000 lakosra esett: 1857—1861-ig 3642 elítélt és
56 öngyilkos, 1862—1866-ig 4810 elítélt és
66 öngyilkos, 1867—1871-ig 5490 elítélt és
67 öngyilkos, 1872—1874-ig 6710 elítélt és
66 öngyilkos, 1875—1877-ig 8430 elítélt és
73 öngyilkos, 1878—1882-ig 7080 elítélt és
74 öngyilkos, 1883—1887-ig 6450 elítélt és
80 öngyilkos.

Föltűnő, hogy Skóciában, a hol igen nagy a pálinkafogyasztás, az öngyilkosságok száma kicsiny. Még kevésbé ez a szám az íreknél. Az öngyilkosság kis számát itt a nép rendkívüli vallásosságával, továbbá azal magyarázzák, hogy igen nagy a kivándorlás és ezzel a népség kevesedése.

Angliával szemben Norvégiában, a hol az alkoholizmus főleg a házi pálinkafőzők megtiltásával tetemesen csökkent, a hol borfogyasztás alig van és csak a sörforgalom emelkedett kiessé, az öngyilkosságok száma tetemesen csökkent.

Svédországban, a hol a pálinkafogyasztás 1829-től, a mikor fejenként 23 liter volt, 1888-ig 3 literre szállt alá, az öngyilkosságok száma nem csökkent, hanem emelkedett. A kimutatható okokkal bíró öngyilkosságok közül azonban az iszákosság mint ok tetemesen kevesbedett. Némelyek szerint az, hogy az öngyilkosságok száma nem csökken, egyéb gazdasági okokon kívül, annak is volna tulajdonítható, hogy a még közelmúltban lezajlott rendkívüli iszákosság nyomai a mai generációban, az utódok csökkent ellenálló képességében megvannak és csak bosszabb idő múlva lesz várható az, hogy a faj regenerálódjék és ezzel az öngyilkosság is kevesbedjék.

Itendkívül növekedett az öngyilkosság száma Belgiumban. 1840-ben egy millió lakosra 51 esett; 1880-ban 97. Ez is az alkoholfogyasztás emelkedésével hozható kapcsolatba.

A legsúlyosabban jelentkezik az öngyilkosság Franciaországban. Angliában és Németországban, a hol nagy a születések száma, az öngyilkosság okozta veszteség aránylag kicsiny de nem úgy Franciaországban, a hol a világban legkevesebb a születések száma. 1830 óta Franciaországban az öngyilkosságok száma megháromszorosodott. Hivatalos statisztika szerint Franciaországban iszákosságból öngyilkossá lett: 1879-ben 780 férfi, 74 nő; 1885-ben 788 férfi 80 nő; 1890-ben 830 férfi 74 nő 1895-ben 1043 férfi, 121 nő; 1899-ben 1030 férfi, 128 nő; 1900-ban 1061 férfi, 131 nő; 1901-ben 1076 férfi, 126 nő; 1902-ben 1051 férfi 125 nő; 1903-ban 1019 férfi 101 nő.

Érdekesen szomorú az alkoholtól öngyilkos nők nagy arányszáma, a melyben Francia- országot még csak Dánia múlja fölül; a hol 1835—1844-ig az alkoholizmus miatt öngyilkos nők 55, 1871—1875-ig pedig 131 százalék volt. Dánia különben az alkoholos öngyilkosságnak legnagyobb százalékát mutatja, mely a férfiak-

nál ez: 1835—1844-ben 19,5, 1871—1875-ben 43,2 százalék.

Oroszországban 1858—1867-ig egy millió lakóra évente száz öngyilkosság esett és ezeknek 38 százaléka iszákosságból eredt.

Finnországban, a hol ugyancsak igen sikeresen küzdtek az alkohol ellen, egy millió lakosra 1887-ben 3 öngyilkosság esett.

Svájcban 1884—1893-ig évente 650, 1896-ban 690 öngyilkosság volt. A hol az okokra nézve adatok voltak, ott kiderült, hogy 36,2 százalékban az alkohol bozajárulása, 24,1 százalékban pedig tisztán az alkoholizmus volt az öngyilkosság oka.

Olaszországban Velenczében, a hol a legtöbb szeszest italt fogyasztják, a legtöbb az öngyilkosság: egy millió lakosra 22 és ezek közül 6 százalék alkoholos. Legkisebb Nápolyban és Sziciliában: 18,5 és ezek közül alkoholos 0,4 százalék.

Németországban egy millió lakosra 206,8 öngyilkosság esik. A legnagyobb arányzámot adja Szászország, a hol igen nagy a pálinka- és sörfogyasztás és a hol az öngyilkosság nagy számát (egy millió lakosra 348) a germán népjellemek a szászoknál különösen kiemelkedő lágyasága, önmegfigyelésre hajló kedve, a nagy népsűrűség és sajátságos társadalmi és gazdasági viszonyok okozzák. Érdekes, hogy Szászországban az alkoholizmus és a delirium tremens 1887 óta csökkenőben van.

KÉPEINKHEZ.

Eszterházy herceg kismartoni parkjából.

A galánthai Eszterházy hercegi család eredete egészen a honfoglalásig vezet vissza. Állítólag egy Esteráz nevű vitéztől származnak, a ki Attila egyik utóda volt. A család két ágra, az Illésházy és Szerházy ágra szakadt a ez utóbbi ág vette fel később az Eszterházy nevet.

Az idők folyamán, az ujabban alapított hitbizományi birtokok szerint ismét több ágra: a cseszneki, a zélyomi és fraknói, majd a pápai ágakra szakadt ez az ősrégi és rendkívüli gazdag főúri család, melynek tagjai évszázadok hossza során kiváló hazasze etetükről és királylúságukról voltak híresek s mint politikusok és mint katonák is gyarúnt kitüntek kortársaik közül, úgy hogy buzetlenségük és áldozatkészségük megjutalmazásaképen már a XVII-ik században bírodalmi grófi rangot nyertek. A fra női ág pedig, amelynek egyik hírneves őse: Eszterházy Pál tábornagy, alsómagyarországi főhadvezér és Magyarország nádora is volt, 1687-ben római bírodalmi hercegi rangra emelkedett.

Kismartont még 1622-ben kapta az Eszterházy család fraknói ága IL Ferdinánd királytól kiváló katonai és polgári érdemeik jutalmazásául. Tehát a kastély és parkja, amelyeket egyes részleteiben a jelen számunkban közölt képeken olvasóinknak bemutatunk, évszázados alkotás mar. Emellett a kastély valószínűs tárháza a tudomány és művészet köréből származó műkincseknek; a park pedig, nagy kiterjedésénél, változatos részleteinél és a képeken is látható gondozottságánál fogva, mint a díszes főúri kastély méltó kerete, egyike a környék legszebb és legkeresettebb látnivalóinak.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára ujabban a következő adományok folytak

be és pedig: Serényi Ákos postafőtisztől Kassáról, a IV. számú csendőrkerület útján I K, a m. kir. csendőrség internátusa javára forgalomba hozott levélzáró bélyegok eladásából befolyt tiszta jövedelem fejében, Számmar Imre székesfehérvári lakos, nyomdatulajdonostól 28 K 96 fillér, mely összegekkel az alap vagyona 30,292 K 19 fillérre emelkedett.

Egy csendőr megebesítése. A krassó-szörénymegyei Perebő községben augusztus 19-én felszólított szolgálatot teljesített Polcsán István bozovicsi őrsbeli csendőrt, Kára Antal ottani lakos, — ki korcsmai duhajkodásból kifolyólag az őt kerlelő nejet leszúrással veszélyesen fenyegette, s azzal való dulakodás közben a csendőr háta mögé került, — zsebkéssel hónaljmagasságban hátbaszúrva, könnyen megebesítette, mire Polcsán csendőr megfordult s támadója ellen egy szuronydöfést intézett, mely annak gyomrát átjárva, azt életveszélyesen megebesítette.

Rablőgyilkosság. Au usztus 23-án virradóra Király Mihály 45 éves földmives, pilisszántói lakost, a saját kocsiján eddig ismeretlen tettesek, kocsilöccsével agyonverték és 50—60 koronából állott pénzét elrabolták. Az ismeretlen tettesek utáni nyomozás a pilisvörösvári és pomázi őrsök részéről folyamatba tétetett.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hideg fény. A modern technika lázas igyekvéseinek egyike: olyan fényforrás, a mely nem sugároz egyuttal meleget is. A világító bogarak és az izzólámpa közt való szakadék kiegyenlítésén évek óta együttesen fáradozik a fizikai, kémiai és mérnöki tudomány. A természet világító élőlényei, ha fényt előállító gép gyanánt tekintjük őket, körülbelül kilenczvenöt százaléok hasznossággal dolgoznak, míg a legjobb izzólámpa energiájából sem jut a fényre több két százaléknál, a többi a hő emésztí föl. Tehát volna mit tanulni a fénybogártól. A kérdéssel csak tíz év óta foglalkoznak rendszeresen. Egész sorog képzett szakember folyton tanulmányozza a jelenlegi világító-módokat és tőri a fejét újításon. Egészen új szakma: a világító-technika szakmája keletkezett, a melyben közreműködnek még a pszichológusok is, miután köztudomásu, hogy némely ipar és foglalkozás csak éjjel folytatható és az emberi szemre legérzékenyebb, legféltebb estreszünkre nagyon kell vigyázni, hogy meg ne erőltessük. A kutatások, kísérletek folyamán azonban sok olyan tünet merült föl, a mely éppen nem biztató a jövőre nézve. Joes dr. és Coblenz dr. a kitűnő Langley nyomdokain haladva szpektroszkópiái tanulmány tárgyává tették a fénybogarakat és kiderítették, hogy ténye a higanygőz fényével rokon. Mind a kettő zöldessárga, vagy sárgászöld. A szpektrum sugárzásából a zöldessárga rész a legnagyobb hatásfoku. Érzékünkre nézve tehát a higanygőz-fény és a bogár fénye egy és ugyanaz. Ez a tény pedig kétségesse teszi, hogy olyan hideg fényhez, a minő a bogaré, eljutunk-e valaha. Viszont fölmerül a kérdés, hogy egyáltalán szüksége van-e az embernek a hideg fényre? Miután a higanygőz-fény határozottan kellemetlen, a rendkívül erős, a bogaréhoz hasonló fény csak még kellemetlenebb lehetne. Eldöntöttnek tekinthető, hogy az erős fénynek csak fehérek, vagy fehéres árnyalatnak szabad lenni, a bogár fényének utánzására való törekvés tehát esztétikai követelményeket akar figyelmen kívül hagyni, minélfogva csak meddő lehet. Bele kell nyugodnunk már ebből a szempontból is abba, hogy a hő a fénynek elválatatlan kísérője legyen.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol. Kéziratot vissza nem ad. Levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem artható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Ermellék 1886. Kaesa.

G. E. 1. Nincs igényük. 2. Ha újból lépnek be a testületbe, — 3 évre. 3. Szemléniel kérheti.

K. J. 1. A takarékpénztár 2 órával. 2. Szabályaink erre nézve a kerékpárosra nem tesznek kivételt.

Fundamentum. Azok az állások, a melyek a közös (hadügy-, pénzügy-, külügy-) minisztériumokban ülnének. Kísérje figyelemmel a pályázati hirdetményeket.

G. J. A kérdésben az a lényeges, hogy az, a ki hatósági engedély nélkül házról-házra koldul közbiztonság elleni kihágást követ el. Ugyanezen kihágást követi el az is, aki hatósági engedély nélkül nyilvánosan koldul.

1887. Az köteles világotani, a ki az általánynál folveszi.

Rökkant csendőr. 1. Ha ismét állami szolgálatba lép, elveszíti a nyugdíjat. 2. Nem használhatja. 3. Nézetünk szerint nem. 4. Azon pótazárnyhoz, melynek nyilvántartásában áll.

Vasuti. 1. Augusztus 15-én szabad löni. 2. Pelyvára fenytések csak akkor töröltetnek, ha az illető havidíjassá előlép. 3. Ez évben, — a hónapot még nem tudjuk.

10000 1. Attól függ, hogy meddig volt vezényelve? 2. Nem.

Sz. L. Ily kérdésekre őrsparancsnok is megadhatja a felvilágosítást.

R. H. 1886. 1. Ha szolgálatát tényleg nem szakította meg, nyugdíjra van igénye. 2. Kérni kell.

140. Becsület, becsület, stb.

Érdeklődő. 1. A megtörtént örökbe fogadást jelentse be. 2. Jár. A bélyeget lapunk javára bevételstük.

91317. 1. A kihirdetésben ki van mondva az is, hogy mely nappal történjék a fogvatékba vétel. 2. Szabályrendeletétől függ. 3. Nem számít be, de felségfolyamodványgyal kérheti.

Gödlőhő. Sorsjegye nem nyári.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves Unokaöcsém

Ferenz Ferdinánd főherczeg Úr!

Kinevezem Kedvességédet az összes fegyveres erő főfelügyelőjévé.

Az 1898. évi márczius hó 29-en kelt Kéziratomban Kedvességédnek megnyitott hatáskör kiterjesztéseképen átruházom Kedvességédre a nagyobb hadgyakorlatok vezetését és felhatalmazom Ont összes fegyveres erőm körletében mindennemű megszámlelések gyakorlására.

Kedvességéd katonai irodája ezentúl az összes fegyveres erő főfelügyelőjének irodája, megjelölést viselje.

Kelt Bad-Ischiban, 1913. évi augusztus hó 17-en.

Ferenz József, s. k.

Bárá Hazai Samu, s. k.

Előléptettek:

1913 augusztus hó 1-ével:

őrsvezető cz. őrmesterekké:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Kajtár Péter; továbbá:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Borsos András csendőr cz. őrmesterek; végül:

a megfelelő eredménnyel letett altiszti vizsga alapján,

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

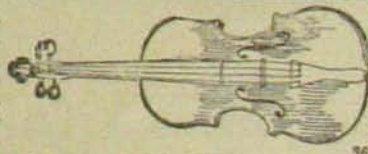
1913 július hó 29-ével:

csendőr cz. őrmesterekké:

Zagy József csendőr.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár átvonról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb. míg **Reményi** legújabb képezet zsebkét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

36

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Felvettünk betéteket takarékpénztári könyvcsekére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leködtése mellett helyeznek el intézetünkél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőke kamatadólevonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem költi, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőke kamatadólevonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy teljesség biztosíték ellenében, juttatunk kamattal, mellett. Utalványok, intézkedések és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és adunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Burz Vazul csendőr, 1913 augusztus 8-án; és

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Kánya János őrsvezető cz. őrmester, 1913. júl. 19-én.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Zingay Gyula járásőrmester, Sztojka Karoly és Varga Pap János őrsvezetők cz. őrmesterek, végül Toth Antal Vendel csendőr 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Koczeth János, Zsemberi Miksa, Borbás József, Varga Jenő, Varga Sándor II., Almási Sándor, Varga István, Patakfalvi Ágoston, Kocsor Lajos, Cziczky Antal, Zana-Gál Imre, Király Bertalan, Mészáros János, Ruzsics József, Gremperger György és Kalata János csendőrök.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi 84.017/16., illetőleg 60.650/16. számú rendeletei alapján Nagy Miklós és Lőrinczi Ferencz VII. számú csendőrkerület-beli járásőrmestereknek a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillerből álló jelvény pótdíj 1913 augusztus hó 1-étől kezdődőleg folyóztatott.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Szász János csendőr, Fazekas Idával, 1913 augusztus 9-én, Ürmösten.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Kovács Boldizsár őrsvezető cz. őrmester, Terjéki V. Annával, 1913 július 12-én, Jászkarajenőn.

Bródi István csendőr, Fehér Honával, 1913 július 29-én, Szolnokon.

Lévai Gábor csendőr cz. őrmester, Orbán Tereziával, 1913 július 21-én, Solton.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Németh István csendőr cz. őrmester, Mosolits Gizelával, 1913 június 29-én, Vasszentmihályon.

Pataki István csendőr cz. őrmester, Szandi Mariával, 1913 július 23-án, Nagynyommon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában

Toth Lajos őrsvezető cz. őrmester, Aradi Honával, 1913 július 19-én, Vajdahunyadon.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 8 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mindazeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papírral bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból bementve küldhetők címzettre és ugyan csak bementve küldöm vissza is — legjobban és szépen beköltöztetnek, továbbá mindenféle könyvtartó munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánljuk.

Makó Károly könyvtartó és dobozgyártó, **Brassó**, 20 K-án felüli megrendelésért portómentesen.

FOGAK

eg teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájpedis nélküli fogorok és egyes fogak. Csaposfogak 22 kar. aranykoronák. Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és ezementől 4 K-től. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általam készített fogak szonál megsejthetők, ragásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli garancia.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívüli árk! Telefon: József 41—16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME

Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótármékek, kö- és állatcsempészések, ügyelmaztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetésére szolgáló lapokból állva. Ára 60 fill. A kerületi parancsnokságok részben már annak használatát elfogadják, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskének minősítették. Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.